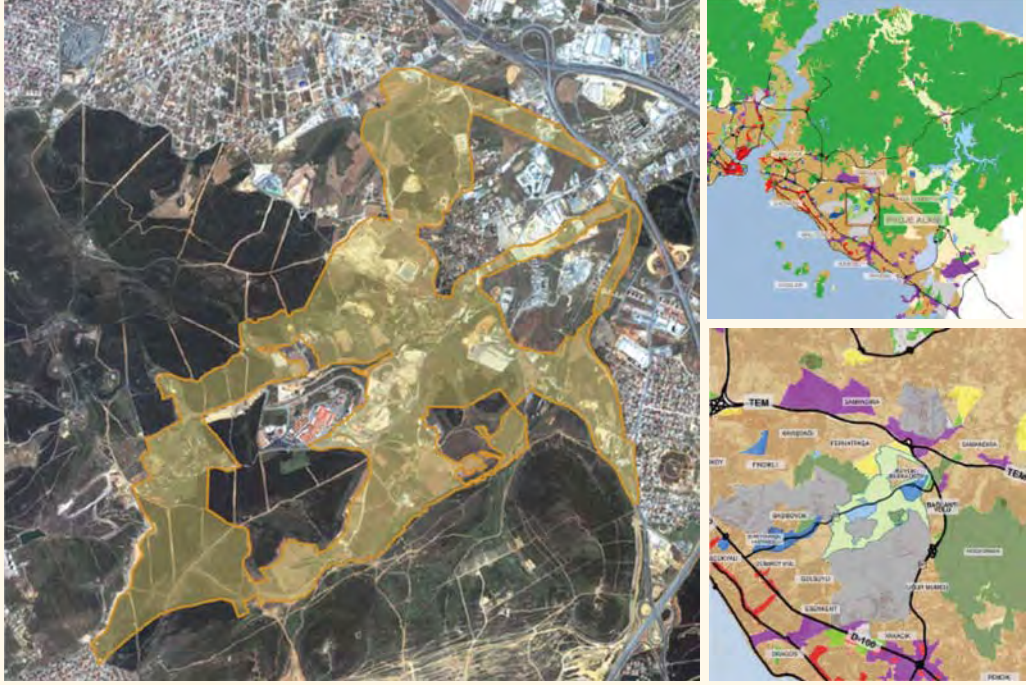


Derleyen: Mehmet Nazım Özer
mnazimozer@gmail.com

MALTEPE BÖLGE PARKI FİKİR PROJESİ YARIŞMASI



ŞARTNAMEDEN

Kadıköy, Maltepe, Kartal ve Samandıra yerleşmelerinin keşiştiği Büyükbakkalköy Mevkii'nde, 29.08.2003 onay tarihli Maltepe Büyükbakkalköy Bölge Parkı ve Ağıltepe Nazım İmar Planı ile 09.03.2005 onay tarihli Büyükbakkalköy Çevresi Nazım İmar Planı'nda "kamuya açık rekreatif amaçlı bölge parkı" olarak gösterilen alana ait fikir projesinin elde edilmesidir.

Maltepe Başbüyük ve Büyükbakkalköy Mevkileri'nde bulunan "Maltepe Bölge Parkı Alanı", İstanbul Metropolitan Alanı Doğu Yakası'nda, çevresindeki konut ve sanayi yerleşmelerinin gelişme baskısı altında kalan alanlardan biridir.

Yarışma Alanı'nın İstanbul Metropolitan Alanı Doğu Yakası içerisindeki yeri

Hızlı ve plansız kentleşme süreci, İstanbul Metropolitan Alanı'nın öncelikle Marmara Denizi'ne paralel, doğu-batı doğrultusundaki gelişiminin ardından kuzey yönünde, orman alanları ile su havzalarının zarar görmesine neden olacak şekilde yaygınlaşmasını beraberinde getirmiştir. Bu büyüme ve yaygınlaşma sürecinde kentsel açık alanlarını hızla yitiren Metropolitan Alan'da

yeşil alanlar; kentlerin yaşam kalitesini arttırmak açısından son derece önemli kaynaklardır ve korunması, geliştirilmesi doğrultusunda planlama politikaları üretilmelidir.

Bu bağlamda, kent ve bölge parkları, hem doğayı koruyucu hem de doğanın yaşanması ve kullanılmasına olanak veren etkinlikleri ile kentsel yaşam için son derece önemli bir gereksinimdir. Özellikle park, spor ve sosyal etkinlik alanlarının, kentlerin nefes alacakları alanlar ve havalandırma koridorları oldukları da göz önünde bulundurulduğunda, kentlinin yaşamındaki önemi daha çok vurgulanmaktadır.

Maltepe Bölge Parkı'nın, sadece çevre yerleşmelere değil, zengin işlevleri ile metropolitan alanın tümüne hizmet edecek bir rekreasyon alanına dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

554 ha. Yarışma alanı, Ömerli Su Toplama Havzası "Uzun Mesafeli Koruma Alanı" (2000 m.-Havza Sınırı) içinde kalmaktadır. Havza alanının bu bölümünün bölge parkı olarak tasarlanması ve uygulanması ile bölgesel ölçekte bir donatı alanının kazanılması, havzanın korunması ve yakın çevrede yer alan konut alanlarının daha sağlıklı koşullara kavuşturulması mümkün olacaktır.





YARIŞMANIN AMACI

İlke olarak bölge parklarını kent parklarından ayıran özelliklerin başında; boyutları, içlerinde yer alan işlevler ile doğal yaşam ortamları açısından önemleri gelmektedir.

Bölge parkı içindeki işlevlerin dağılımında; doğal ortamların olabildiğince geniş tutulması ve büyük ölçüde bozulmuş olan eko-sistemin ve peyzajın iyileştirilerek geliştirilmesi temel amaç olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda, Bölge Parkı; spor, kültür, dinlenme, eğlenme ve diğer sosyal etkinliklerin yer alacağı bir rekreasyon alanı olacaktır. Teknik, estetik, rekreatif ve bilimsel açılarından olmak üzere çok yönlü amaçları kapsayan, bu konuda çağdaş düzenleme ilkeleri ve uygulamaları örnekleyen ve yorumlayan özgün mekânlar yaratılması hedeflenmektedir.

Bu yarışma ile Maltepe, Kartal ve Kadıköy gibi ticaret-hizmetler sektörünün geliştiği ve yoğun konut alanlarının bulunduğu bir kentsel bölge içinde kalan bu nitelikli yeşil alanı koruyarak geliştiren, bölge halkının rekreasyonel gereksinimlerini karşılayan ve ortak yaşam alanları yaratarak kent bilincini geliştiren ve güçlendiren bir 'bölge parkı' için önemli bir adım atılmış olacaktır.

YARIŞMA TAKVİMİ

Yarışmanın Başlangıç Tarihi: 15 Aralık 2006

Sorular İçin Son Tarih: 08 Ocak 2007

Yer Görme Belgesi İçin Son Tarih: 27 Şubat 2007

Teslim Tarihi: 27 Şubat 2007 17:00

Jürinin Değerlendirmesi: 02, 03, 04, 05 Mart 2007

Sonuçların İlanı: 12 Mart 2007

ÖDÜLLER TUTARI VE ÖDEME ŞEKLİ

1. Ödül 100.000 YTL (Yüz bin Yeni Türk Lirası)
2. Ödül 75.000 YTL (Yetmiş bin Yeni Türk Lirası)
3. Ödül 50.000 YTL (Elli bin Yeni Türk Lirası)
- 5 adet mansiyon (her biri 25.000 YTL-Yirmi beş bin Yeni Türk Lirası)

Ayrıca, jüri tarafından 5 adet satın almaya değer bulunan projeler için jüri kullanımında 50.000 YTL (Elli bin Yeni Türk Lirası) bulundurulacaktır.



MALTEPE BÖLGE PARKI FİKİR PROJESİ YARIŞMASI JÜRİ RAPORU

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı, Projeler Müdürlüğü tarafından 15 Aralık 2006 günü açılan Maltepe Bölge Parkı Fikir Projesi Yarışması 27 Şubat 2007 günü sona ermiş, 2 Mart 2007 günü toplanan Jüri, Yarışma Şartnamesi'nde belirlenen kapsam ve amaçlar doğrultusunda geliştirdiği ölçütler çerçevesinde değerlendirmesini yapmıştır.

Şartnamenin ilgili bölümlerinde yarışmanın amaç ve kapsamı aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Maltepe, Kartal ve Samandıra yerleşmelerinin keşiştiği Büyükbakkalköy Mevkii'nde, 29.08.2003 onay tarihli Maltepe Büyükbakkalköy Bölge Parkı ve Ağıltepe Nazım İmar Planı ile 09.03.2005 onay tarihli Büyükbakkalköy Çevresi Nazım İmar Planı'nda "kamuya açık rekreatif amaçlı bölge parkı" olarak gösterilen alana ait fikir projesi elde edilecektir.

Bu yarışma ile Maltepe, Kartal ve Kadıköy gibi ticaret-hizmetler sektörünün geliştiği ve yoğun konut alanlarının bulunduğu bir kentsel bölge içinde kalan bu nitelikli yeşil alanı koruyarak geliştiren, bölge halkının rekreasyonel gereksinimlerini karşılayan ve ortak yaşam alanları yaratarak kent bilincini geliştiren ve güçlendiren bir 'bölge parkı' geliştirilmesi yarışmanın amacını oluşturmaktadır.

Bölge parkı içindeki işlevlerin dağılımında:

Doğal ortamların olabildiğince geniş tutulması ve büyük ölçüde bozulmuş olan eko-sistemin ve peyzajın iyileştirilerek geliştirilmesi temel amaç olarak belirlenmiş, teknik, estetik, rekreatif ve bilimsel açılarından olmak üzere çok yönlü amaçları kapsayan, bu konuda çağdaş düzenleme ilkeleri ve uygulamaları örnekleyen ve yorumlayan özgün mekânlar yaratılması hedeflenmiştir.

Yarışmacıların ayrıca, tüm alanı, alan içindeki diğer kullanımları ve yakın çevrelerinin jeomorfolojik, ekolojik birimler, kullanımlar, mülkiyet deseni gibi olgular çerçevesinde çözümlemeleri ve kendi önerileri ile çakışan yeni alt bölgeleri belirlemeleri beklenmiş; temelde istenenin, anılan amaçlara uygun, bölge parkı felsefesini yansıtan fikirlerin ortaya konması ve ziyaretçilerin doğal ortamı duyuşsadalıkları mekansal örüntülerin geliştirilmesi olduğu vurgulanmıştır.

Bu doğrultuda değerlendirme ölçütleri aşağıda belirlenen başlıklar altında kurgulanmıştır:

FİKİR DÜZLEMİ Projede Bölge Parkı kavramı irdelenerek, buna uygun özgün fikirler geliştirilmiş midir? Yarışma, temelde, bir bölge parkı geliştirmeyi hedeflemektedir. Kent parklarından farklı olarak bireylere doğal ortamı sunan, doğayla bütünleşen ve koruyan bir yaklaşımın geliştirilip geliştirilmediği jüri üyeleri tarafından araştırılmıştır.

ÜST ÖLÇEK DÜZLEMİ Üst ölçeklerde projelerin, fiziksel çevre koşulları ile doğal eşikler açısından çevresel bağlam ile kurdukları ilişkiler, araç ve yaya dolaşımı, alan içinden geçen bağlantı yoluna karşı tavırları, alanın parçaları ile bütün arasında kurulan bağlar irdelenmiştir.

ORTA ÖLÇEK DÜZLEMİ Alandaki işlevlerin uygunluğu, işlev bölgeleri arasında tutarlı ilişkiler bulunup bulunmadığı, işlevlerin arazi ile uygunluğu, park girişlerinin belirlenmesi, alan içi dolaşımın belirginliği, önerilen yapılaşmanın doğal yapı bağlamındaki oran ve ölçüsü, önerilen su yüzeylerinin gerçekçiliği, projenin okunurluğu bu ölçekte irdelenmiştir.

ALT ÖLÇEK DÜZLEMİ Alt ölçekte üretilen ayrıntı çalışmalarında, ölçekler arasındaki kademelenme tutarlılığı, ayrıntıların üst ölçeklerde yapılan önermelere ne ölçüde destek sağladığı, tasarım dilinin doğal ortam ile uyumu, park donatılarının yorumu projedeki mesleki olgunluk düzeyi açısından irdelenmiştir.

Kapsamı geniş ve çok farklı disiplinleri ilgilendiren bu yarışmada Jüri, belirlenen tüm ölçütlere yanıt veren bir projenin üretilmesindeki güçlüğün ayırıcılığı olarak tartışmalarını sürdürmüştür. Jüri'nin kompozisyonunda da farklı disiplinlerden gelen üyelerin varlığı, zengin bir tartışma ortamı oluşturmıştır. Bu doğrultuda, belirlenen ölçütlerin en stratejik olanlarına yanıt arayan projeler ön plana çıkmıştır. Bu çeşitlilik oylamalarına da yansımış, kararlar oyçokluğu ile alınmıştır. Bu çerçevede içinde, eleme turlarındaki kararlar ile ödül ve mansiyonlara ilişkin olarak düzenlenen raporlar aşağıda sunulmaktadır.

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Ahmet C. Yıldızcı-Orman Yük. Müh. İ.Ü. Şeh. Plan. İ.T.Ü.
Prof. Dr. Cengiz Giritlioğlu-Y. Mimar
Prof. Dr. Hasan Şener-Y. Mimar
Prof. Dr. Oğuz Yılmaz-Peyzaj Y. Mimar A.Ü.
Doç. Dr. Baykan Günay-Y. Şeh. Pln. ODTÜ
Yard. Doç. Dr. Pelin Pınar Özden-Y. Şeh. Pln.
Bünyamin Derman-Y. Mim. YTÜ



1. Ödül

Ekipbaşı: Oktan Nalbantoğlu-Pey. Mim.
Mehmet Ufuk Ertem-Mim., Halis Saygi-Kent.Tas., Pey. Mim., Tuğba Akyol-Pey. Mim., Ahmet Özer Karaaslan-Mim., Talha Kös, Kent. Tas., Pey. Mim.
Danışman: Ali Ergin
Yardımcılar: Abdullah Akagündüz, Metehan Koyaş, İzzet Yardımcı



2. Ödül

Ekipbaşı: Feride Pınar Arabacıoğlu-Y.Mim.
Tolga Sayın-Y.Mim., Burçin Cem Arabacıoğlu-Y.Mim., Begüm Sayın-Mim.



3. Ödül

Ekipbaşı: Sunay Erdem-Pey. Mim.
Günay Erdem-Y.Mim., Mehmet Nazım Özer-Şeh. Plan.
Yardımcılar: Nihat Eyce-Öğrenci, Meltem Kaymakoglu-Pey. Mim., Gözde Törelen-Pey. Mim., Pınar özylmaz-Pey. Mim., Adnan Aytaoğlu-Öğrenci, Aydağı İpek-Pey. Mim.,
Danışmanlar: Serpil Öztekin Erdem-Pey. Mim., Doğan Abacı-Pey. Mim.



1. Mansiyon

Ekipbaşı: Cem-İLHAN Mim.- İTÜ
Yardımcılar: Şefika GÜNER-Mim., Ayşegül AKGÜL-Y.Mim.
Danışmanlar: Emel AKDERE-Pey. Mim., Derya AKDERE-Jeodezi Fotogrametri Müh.



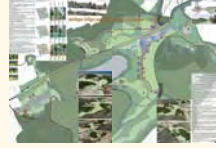
2. Mansiyon

Ekipbaşı: Hakan Aldoğan-Mim.
Remy Turquin, Manal Rachdi, Gregoire Bassinet, Tanguy Vermet, Carolina Oliveira, Bilge Ar, Mathilde Cohen, Marie Danet



3. Mansiyon

Ekipbaşı: Selami Demiralp-Pey. Mim.-
Burak Özdoğru-Mim.
Yardımcılar: Burcu Ertan-Pey. Mim., Nihal Özyaşar-Öğrenci



4. Mansiyon

Ekipbaşı: Mert Kayasü-Y. Mim.
İlker Ali İlç-Y. Mim., Yıldray Yıldızhan-Mim.
Yardımcılar: Kemal Savaş-Y. Mim., Zeynep Kutlu-Mim.



5. Mansiyon

Ekipbaşı: Mehmet Karaca-Pey. Mim.
Elif Boyacı-Pey. Mim., Fulya Sınacı-Şeh. Plan.
Yardımcılar: Nejat Semerci-Grafik Tasarımcısı,
Keykubat Aras-Pey. Mim., H.H.Mirac Gül Öğrenci-Çevre Müh., Esra Öztürk-Öğrenci

1. SATINALMA
Ekipbaşı: Korhan Torcu-Y. Mim.
Ali Akarsu Y.-Mim.
Yardımcı: Begüm Aliyemiş-Mim.

2. SATINALMA
Ekipbaşı: Doç.Dr. Ayhan Usta-Y. Mim.
Prof. Dr. Gülay Usta-Y. Mim., Ali Kemal Şeremet-Mim.
Danışmanlar: Engin Aktaş-Peyz. Y. Mim., Adem Altınbaş-Şeh. Plan.
Yardımcılar: Sıddık Güvender-Öğrenci, Abdullah Çikrikçi-Öğrenci, N. Atakan Palaşoğlu-Öğrenci, Kadir Uyanık-Öğrenci

3. SATINALMA
Ekipbaşı: Hasan Ömer Korman-Mim.
M. Buğra Yeşilyurt-Peyz. Y. Mim., Mert Zaman-Şeh. Plan., Bora Yeşilyurt-Y.Mim., Kunter Manisa-Y.Mim., Sinan Şenil-Mim., Muhammed Eyüp Odacı-Mim.
Danışmanlar: Yrd. Doç. Dr. Ali Kılıç-Y.Mim., Hasan Uzbek-Y. Mim.
Yardımcı: Özancan Özübal

4. SATINALMA
Ekipbaşı: Elçin Kara-Y. Mim.
Ebru Erbaş Gürler-Y. Mim., Nurbın Peker Kahvecioğlu-Y. Mim., Hüseyin Kahvecioğlu-Mim.
Yardımcılar: İsmet Güngöre-Mim., Murat Çetin-Mim., Arda Oral Koçak-Mim.

5. SATINALMA
Sevince Bayrak-Mim., Oral Gökteş-Mim.

Talha Kös, Kent. Tas., Pey. Mim.
Danışman: Ali Ergin
Yardımcılar: Abdullah Akagündüz, Metehan Koyaş, İzzet Yardımcı



RAPOR

“Kentin Tükenişi ve Ütopyalar”

“...Endüstri Devrimi'nin olumsuz koşulları sonucunda kentler, yaşanabilirlik niteliklerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmışlardır. Kentsel yaşam çevresinin niteliğinin bozulması, kırsal yaşam çevrelerine yönelik ideal toplum arayışlarına yönelişe neden olmuştur...”

“...20. yüzyılın ikinci yarısında kaleme alınan ekolojik ütopyalar doğayla uyumlu kır toplumlarını idealleştirmişlerdir. Bu çerçevede Le Guin, Piercy ve Firestone'un yapıtları, başlıca ekolojik ütopyalardır. Ütopya yapıtlarının toplumsal yaşama yansımaları ise kırsal komün toplulukları biçiminde olmuştur. Çağdaş ütopyaların kent yerine kırsal yaşama yönelmeleri, kentin tükenişini ortaya koymaktadır...”

“Doğadan Öğrenmek”

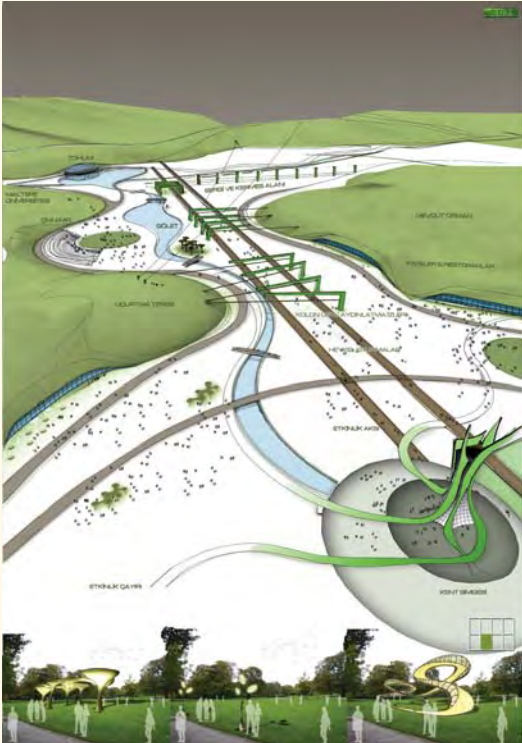
“...Biomimesis, doğal organizmaların yapılaşma/oluşum süreçlerinin ve çözümlerinin taklit edilerek/öğrenilerek yeni nesil tasarımlara ilham kaynağı olması...”

“...Gelişmekte olan genetik bilimi, iletişim teknolojisi, nano-teknoloji, uzay bilimleri, dört boyutlu geometri kompozit ve akıllı malzemeler, katlanabilir ve taşınabilir strüktürler gibi konu başlıkları doğaya bakış açımızı değiştirmekte ve bilişim teknolojilerindeki ilerlemelerle de tasarımcıları doğadan daha çok öğrenme yöntemleri geliştirmeleri noktasında zorlamaktadır...”

Doğal alanlar ve kent içinde sıkışmış doğa parkları Biomimesis' in önemli labrotuvarları olmaya adaydırlar.

“...Mimarlık alanında gerçekleşen gelişmelerin uzantısında ortaya çıkan bir diğer kavram da birçok farklı alanda görmekte olduğumuz 'akıllı' olarak nitelenen sistem ve tasarımlardır. Her geçen gün günlük hayatta daha çok karşımıza çıkan bu kavramın tanınımının net olarak yapıldığını söylemek çok kolay olmamakla beraber bu kavramla nitelenen sistem ve tasarımlardan kullanıcıların beklentisi çok fazla olmaktadır. Ancak burada altı çizilmesi gereken her bilgi alanının kendi 'akıllı' tanımlarını yapması ve bu doğrultuda bilgi alanlarının kendi 'akıllı' tasarım yada sistemlerini üretmesi gerekliliğidir. Bu amaçla, sunulan bu çalışmada, bilişim teknolojilerinin ve mimarinin daha şimdiden sıklıkla karşımıza çıkan ve bir anlamda çevreye duyarlı, sürdürülebilir çevreler için bir çözüm olarak görülen 'akıllı mekan' uygulamaları üzerine odaklanılmıştır...”

“...Bir diğer vurgulanması gereken konu ise, akıllı mekanların, sadece kullanıcıların yaşamlarını kolaylaştırmasının ötesinde, sürdürülebilir mimarlık olarak her geçen gün daha büyük bir önem kazanan ve daha az enerji kullanıp, çevreye daha duyarlı olan mekanların tasarımında da önemli roller oynamaya başlamış olmalarıdır. Özellikle iklimlendirme, ısıtma ve aydınlatma gibi binalarda enerji tüketiminin önemli bir oranından sorumlu olan sistemlerin kontrollü olarak kullanılmasını da içeren bu uygulamalar 'akıllı mekan' tasarımının önemini daha çok artırmaktadır. Bu bağlamda akıllı mekan, akıllı bina ve akıllı çevre kavramlarının yakın gelecekte çok daha fazla tartışılan ve zamanla akıllı tanımının zeki tanımıyla yer değiştireceği kavramlar olmasını beklemek bir düş yada ütopya olmayacaktır...”



Proje Raporu

İstanbul'un en büyük ve en önemli yeşil alanı olmaya aday olan Maltepe Bölge Parkı Projesi tasarlanırken genel olarak "doğadan öğrendiklerimizi yansıtan, doğayı-doğada yaşamı öğreten ve doğayla barışık bir park" teması üzerinde durulmuştur. Parkın 3 aşamada hayata geçirilmesi düşünülmüş;
I. etapta doğayı gözeten doğa restorasyonu

II. etapta doğa restorasyonunun yanında doğayı ve insanları hazırlamak

III. etapta ise insanların doğaya açılımını sağlamak amaçlanmıştır.

Bölge parkı tasarlanırken karşılaşılan en büyük sorun, parkı 2 ayrı bölgeye ayıran 20 m. genişliğindeki TEM, D-100 bağlantı yoludur. Yol aynı zamanda flora ve faunanın park içindeki



doğal sürekliliğinin sağlanmasına da engel teşkil etmektedir. Bu sebeplerden ötürü projede yolun belli bir alanda alt kottan geçirilmesi öngörülmüştür. Park içerisinde doğu-batı istikametinde geçen yol parka ulaşımı sağlayan ana omurga olarak belirlenmiş ve bu yol üzerinde park girişini sağlamak amacıyla 3 nokta saptanmıştır. Park içi sürekliliği sağlamak amacıyla bu yol üzerinde de iki ayrı noktada alt ve üst kottardan yaya geçişleri sağlanmıştır.

Parkin ana girişi doğu-batı aksı üzerindeki orta noktadan sağlanmıştır. Burada tepenin yamaçlarına yaslanan idari, kitap satış, yönetim yapısı düşünülmüştür. Buradan gelen ziyaretçilerin park içerisinde en aktif alan olarak kullanılması düşünülen "etkinlik aksına" ya da "tohum" adını verdiğimiz kültür ve kongre merkezine ulaşmaları hedeflenmiştir.

Etkinlik aksı; üzerinde konser, şenlik, festival, sergi, kermes, dinlenme gibi açık yeşil alan rekreasyon faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla çim amfi, uçurtma tepesi ve geniş açıklıklar tasarlanmıştır.

Etkinlik aksının sonlandığı ve parkın deniz manzarasına en hakim olduğu bölgede, yamaçlara yaslanan ve doğayla uyumlu kafe-restoran yapıları tasarlanmıştır. Burada seyir kulesi olarak da kullanılacak olan ve kent parkının simgesi olacak bir kule de yer alacaktır.

Etkinlik aksının diğer ucunda bulunan ve alandaki en önemli odak noktasını oluşturan tohum ise enerji tüketimini en aza indirmek amacıyla yeni teknolojileri kullanacak, atıkları yeniden değerlendirecek sistemlerle donatılacak, güneş enerjisini kullanarak kendi kendine yetecek donanımına sahip, içinde seminer-simülasyon-rehberlik odaları, sinevizyon, çocuk-geç sineması, kafe, restoran gibi bölümleri barındıran bir yapı olarak tasarlanmıştır.

Doğu-batı aksı üzerinde bulunan doğu girişinde yerleşim bölgelerine yakın olmasından dolayı spor alanları düşünülmüştür. Batı girişinin olduğu bölgede ise parkın bakımı ve bitki üretimini sağlamak amacıyla, endemik bitki üretim parselleri, üretim-satış seraları, depo ve idari binanın bulunduğu bir alan tasarlanmıştır. Alanın güneydoğusundaki yerleşimi içeri alan 4. girişin olduğu bölgede dağ bisikleti parkuru, tırmanma duvarları gibi doğa sporlarını da içinde barındıran spor alanları ve çocuk doğa kampı bulunmaktadır.

Maltepe Üniversitesinin kuzeyinde kalan kısımda pasif rekreasyonda doğaya yeni bir bakış, içinde yaşamak ve öğrenmek ilkelerinden yola çıkarak "eko koridor" önerilmiştir. Alan genelinde, endemik bitkileri koruma çabasıyla yeni kültürel bitkiler önerilmemiştir. Ancak eko koridor içerisinde bir görgü kültürü olarak kaktüs evi, palmetum ve tropik bitkiler serası oluşturulmuştur. Ayrıca eko koridor içerisinde; rehabilitasyon, renk, koku, rüya, gibi değişik temaları barındıran ve tamamen endemik bitkilerden oluşan bahçeler bulunmaktadır. Eko koridor oluşturulurken hedeflenen amaçlardan bir diğeri ise faunanın korunması ve geliştirilmesidir. Özellikle su kuşlarının korunması amacıyla kuluçka dönemleri için koruma zonları düşünülmüş, alanın çeşitli yerlerinde kuş sunakları ve kuş gözlem noktaları oluşturulmuştur.

Alan genelinde dolaşımı sağlamak amacıyla topografya ile beraber hareket eden servis, gezinti, bisiklet yolları tasarlanmıştır. Alanda motorlu taşıt dolaşımının uygun olmayacağı düşünülecek alana içinde temiz enerji kullanan araçların servis vermesi öngörülmektedir.

JÜRİ RAPORUNDAN

Bölge parkı tasarımında, doğal ortamın olabildiğince geniş tutulması, dolayısıyla bozulmuş eko-sistemin ve peyzajın iyileştirilmesi amacıyla uygun bir yaklaşımı benimsemesi; üst ölçek kararları olarak, iki bölgeye ayrılmış olan alanı bütünleştirme

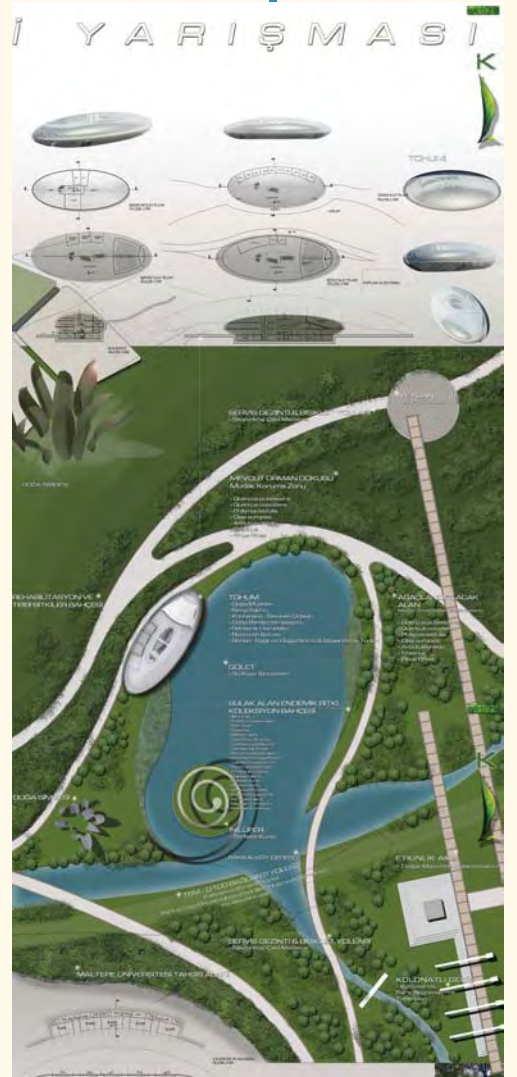
düşüncesiyle bağlantı yolunun kısmen alta alınması, doğu yönündeki TEM bağlantı yolu ile Ferhat Paşa yerleşik alanı yönünden gelenleri ve parkın iki ana kapısına yaklaşımları sağlayan ulaşım ekseninin geliştirilmesi ve bu sistemin üç adet giriş kapısından başlayarak tanımlı bir iç ulaşım şeması ile sürekliliğinin sağlanması olumlu bulunmuştur.

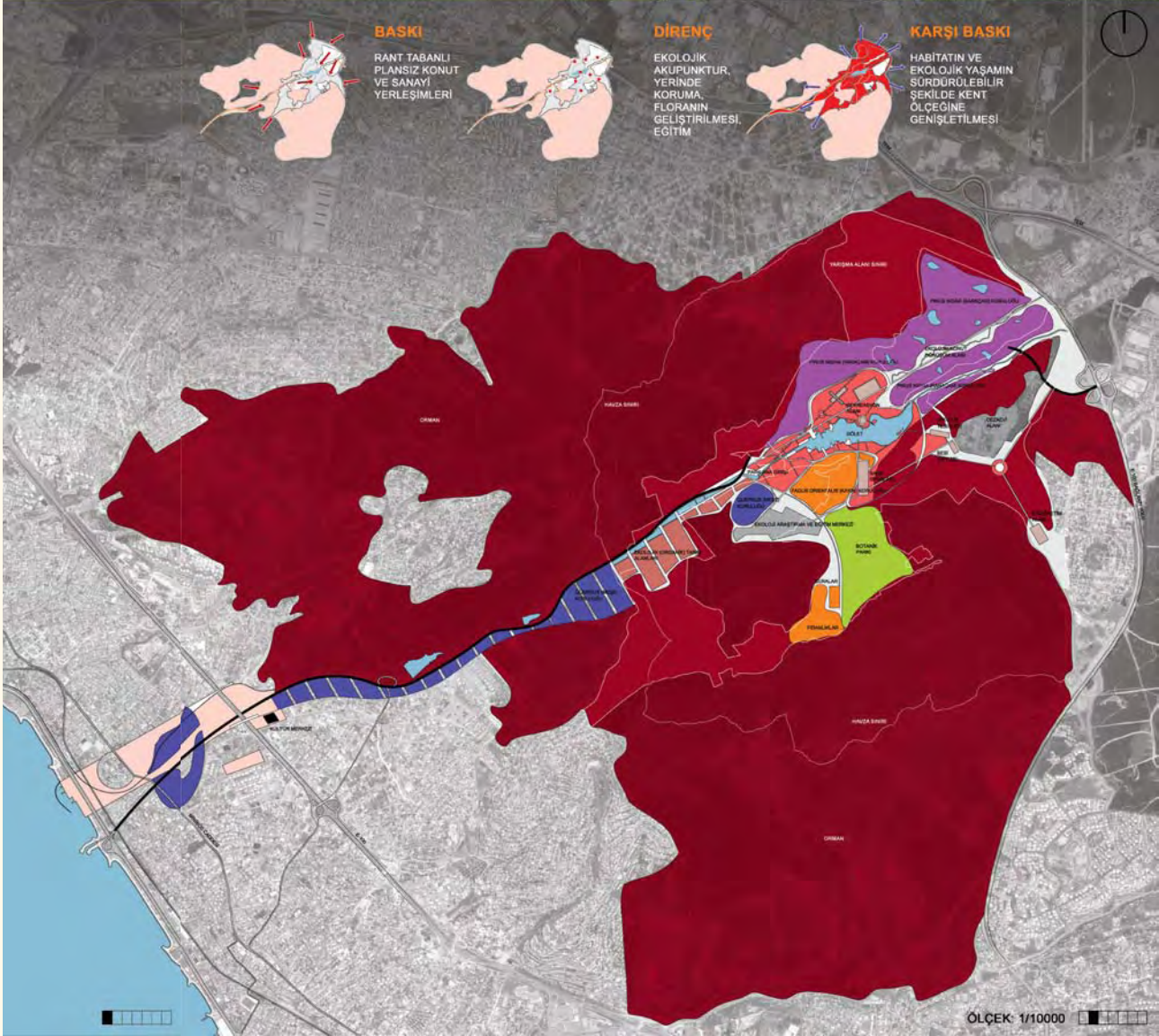
Bölgeleme kararlarında, bölgelerarası ilişkilerde, genel planlarda yaklaşım içinde su alanlarının seçimindeki tutum, getirilen yeşil sistem önerisinin gelecekteki gelişmeleri karşılamadaki uyum potansiyeli, öneri peyzaj yaklaşımında mevcut doğal bitki örtüsü ile mimari çevrenin doğayla uyumunu araması yoğunluk ve olgunluk düzeyi açısından nitelikli bulunmuştur.

Buna karşılık, önerilen etkinlik çayırı tanımındaki belirsizlikler, ana gölet ve çevresinin biçimlendirmesinde benimsenen geometrinin düzeni, özellikle kentsel donatıların (örneğin; kent simgesi anıt) abartılı biçimleniş, sembolizmi ön plana çıkaran ve işlevselliği zedeleyen mimari çevreyi (örneğin; kültür-sosyal merkez binası) biçimlendirme anlayışı olumsuz bulunmuştur.

Anılan konuların ilgili kurumlar ile müzakere edilerek yeniden ele alınması Jüri tarafından öngörülmüştür.

Bu proje 4/3 oy çokluğu ile 1. ÖDÜLE değer bulunmuştur.





Bölge Parkına Yaklaşım

Maltepe Bölge Parkı, İstanbul Anadolu yakasında yer alan, geride kalmış nadir ormanlık alanlardan birini kapsayan ve Ömerli Havzası sınırları içinde bulunan, korunması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için üzerinde önemle durulması gereken bir alandır. Etrafındaki rant tabanlı yapılaşma baskısından kurtularak doğal özelliklerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Dünyanın hemen her büyük kentinde olduğu gibi, İstanbul'da da sanayi ve konut alanlarının doğal alanların yerini alması ve altyapı, ulaşım gibi sorunlar nedeniyle doğal yaşama duyulan özlem ve ihtiyaç artmış, doğal olan, çevresel değerleri koruyan her türlü girişim tercih edilir hale gelmiştir. Bölge ve kent parkları, özellikle doğal alanlarını önemli ölçüde yitirmiş olan büyük kentler için, çok büyük önem taşımaktadır. Bu nedenlerle Maltepe Bölge Parkı sadece yarışma alanı ile sınırlandırılmaması ve İstanbul ölçeğinde ele alınması gereken bir alandır. Bu kapsamda Avrupa yakasında, Büyük Çekmece, Küçük Çekmece, Haliç ve

Sarıyer, Anadolu yakasında proje alanını kapsayan Ömerli havzası, Üsküdar, Tuzla, Kartal bölge parkları olmak üzere İstanbul ölçeğinde sekiz bölge önerilmektedir. Ekolojik kente dönüşümün Anadolu yakasındaki en önemli ve kapsamlı alanını oluşturan Maltepe-Ömerli ekolojik bölge parkı ekolojik bilinçlendirmeye yönelik bir çıkış noktası teşkil etmektedir.

Maltepe Bölge Parkı'nın "Ekolojik Yaşam Parkı" yaklaşımı altında, dünyadaki doğal alan ve kaynakların yok oluşuna dikkat çekici nitelikte bir eğitim alanı olarak düzenlenmesi, dünyada küresel ısınma başta olmak üzere çevresel tehditlere karşı gelişmekte olan ekolojik yaşam biçiminin her yönüyle ele alınarak benzer alanlar için bir pilot bölge olması düşünülmüştür. Bölge parkının "Ekolojik Akupunktur" yöntemi ile başlayan ve etaplar halinde İstanbul ölçeğine yayılan bir model teşkil etmesi fikri projenin en önemli çıkış noktalarındandır. Ekolojinin bir yaşam biçimi olarak benimsenmesi gerektiğinin insan yaşamında yer alan hemen her alandaki uygulamalarla deneyimlenerek

öğrenilmesi hedeflenmiştir. Parkta diğer rekreasyon alanları ile desteklenerek hayata geçirilmiş, ekolojik yaşam ile ilgili eğitim birimleri yer almaktadır. Gıdadan giyime, eğlenceden eğitime, alışverişten spora ekolojinin her alandaki yansımaları bu parkın içinde mevcut olup karşımıza çıkmaktadır. Park, bölge halkının birçok ihtiyacına cevap verirken bir yandan da bölgede bulunan tüm doğal habitatların devamlılığı gibi konularda da doğru uygulamalarıyla bir öncü olacaktır. Bölge parkının ekolojik yaşam biçiminin yayılmasında bir çıkış noktası olması amaçtır. Bu nedenlerle Bölge Parkının doğal özellikleri tasarımı belirleyen en önemli unsur olarak değerlendirilmiştir.

Ekolojik Yaşam Bilinci

"Ekolojik Yaşam Bilinci", bireyin, ihtiyaçlarını yaşamın bütünü ile uyumlu ve dengeli bir ilişki içinde karşılarken, çevresindeki yaşamın tümünün de sürdürülebilirliğini hesaba katarak hareket etmesidir. Özellikle son yüz yılda, hızlı tüketime, doğal kaynakların kötü kullanımına ve doğadaki bir çok canlı türünün ve insan yaşamının ne kadar büyük bir tehlike ile karşı karşıya kaldığına tanıklıktan hareketle öncelikle doğanın restorasyonu ve insan-doğa ilişkisinin yeniden düzenlenmesi yolunda çalışmalar yapılmaktadır.

Ekolojik yaşam anlayışı

İnsan, hayvan ve bitki topluluklarından oluşan canlılar dünyası ve bunların yaşamı için gerekli olan tüm doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için dünya üzerinde yaşayan her bireyin, üzerine düşen görevleri yerine getirmesi ekolojik yaşam anlayışının bir gereğidir.

Sürdürülebilirlik ve geri dönüşüm

Sürdürülebilirlik kavramı doğal kaynakların yenilenmesi ve tüketiminin dengede olması prensibine dayanır. Ekolojik yaşamın tanıtılmasına, yaygınlaştırılmasına ve bu konu ile ilgili olan bilimsel araştırmaların yapılmasına çalışmak, üniversiteler, araştırma kuruluşları ve benzer kurumlara gerekli her türlü işbirliğini ve organizasyonu sağlamak, ekolojik ürünler için iç pazar oluşturulmasına çalışmak ve desteklemek bu anlayışın ekonomik ve bilimsel döngüsünün sağlanması için kaçınılmazdır.

"Ekolojik Ayak İzi"

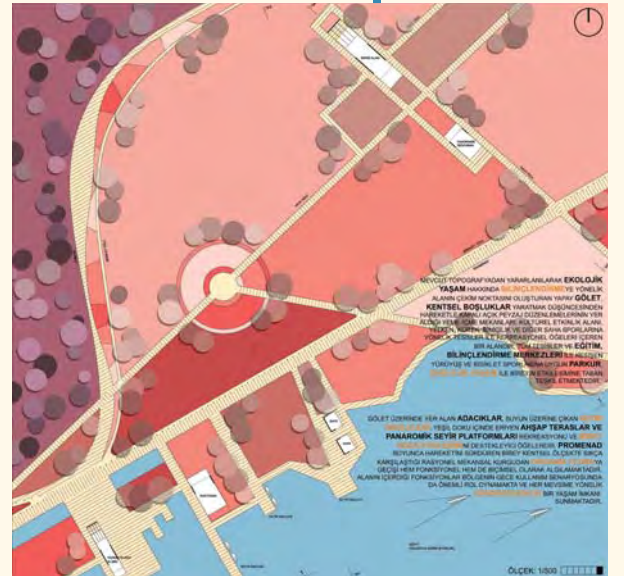
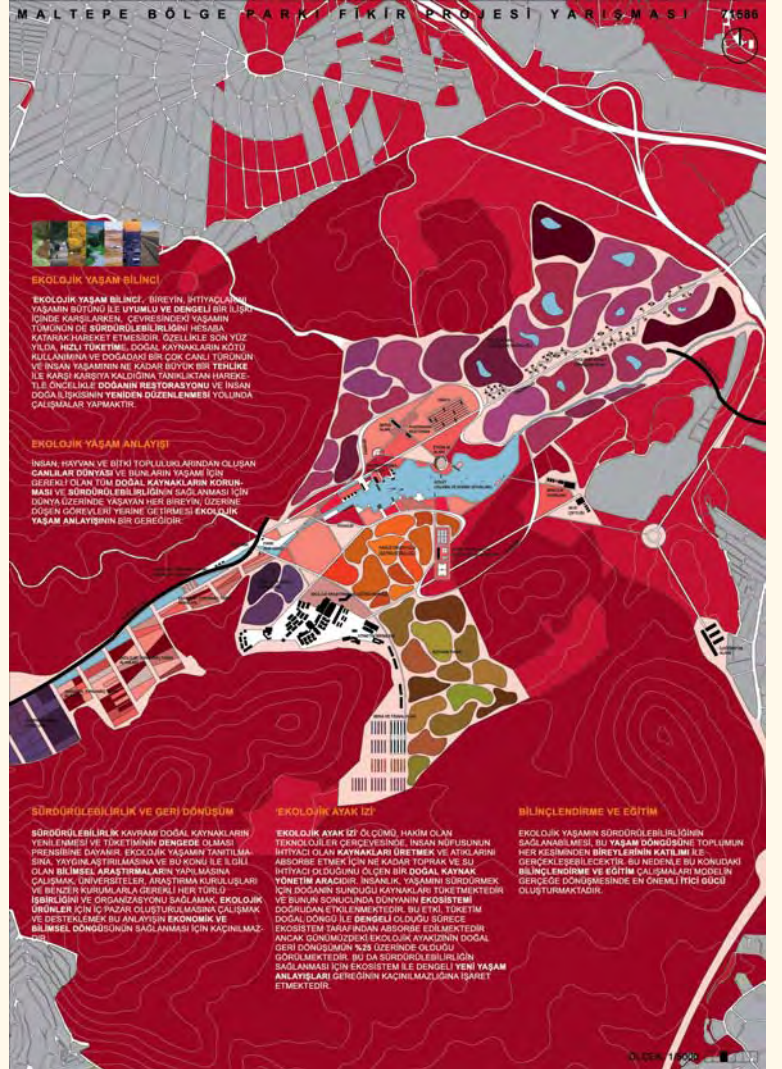
"Ekolojik Ayak İzi" ölçümü, hakim olan teknolojiler çerçevesinde, insan nüfusunun ihtiyacı olan kaynakları üretmek ve atıklarını absorbe etmek için ne kadar toprak ve su ihtiyacı olduğunu ölçen bir doğal kaynak yönetim aracıdır. İnsanlık, yaşamını sürdürmek için doğanın sunduğu kaynakları tüketmektedir ve bunun sonucunda dünyanın ekosistemi doğrudan etkilenmektedir. Bu etki, tüketim doğal döngü ile dengeli olduğu süreçte ekosistem tarafından absorbe edilmektedir ancak günümüzdeki ekolojik ayak izinin doğal geri dönüşümün %25 üzerinde olduğu görülmektedir. Bu da sürdürülebilirliğin sağlanması için ekosistem ile dengeli yeni yaşam anlayışları gereğinin kaçınılmazlığına işaret etmektedir.

Bilinçlendirme ve Eğitim

Ekolojik yaşamın sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi, bu yaşam döngüsüne toplumun her kesiminden bireylerinin katılımı ile gerçekleşebilecektir. Bu nedenle bu konudaki bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları modelin gerçeğe dönüşmesinde en önemli itici gücü oluşturmaktadır.

Etaplama Senaryosu

Projenin uygulama etapları, sürdürülebilirlik ve dönüşüm gerçeklerinin optimizasyonunu sağlayacak biçimde ilk ikisi ikiye fazda olmak üzere toplam dört ana etap olarak planlanmıştır. Her etap başta yarışma alanı, ardından bölge parkı ve son



olarak da İstanbul ölçeğinde birer "Ekolojik Akupunktur" teşkil ederek önce tedavi ve ardından da ekolojik yaşamın güçlendirilmesi ve geliştirilmesini hedeflemektedir.

Ekolojik Akupunktur 1a

Projenin çekim merkezini oluşturacak olan gölet ve çevresindeki rekreasyonel alanlar ile temel faaliyetlerin bulunduğu alan ağırlıklı olarak maliye mülkiyetinde olan ve arazi kullanımı analizlerinde boş alan olarak görülen alanda konumlandırılır. Kamulaştırma ve istimlak gibi sorunlarla karşılaşmadan bölge parkının ilk "Ekolojik Akupunktur"u yapılır. Halen yapımı süren bağlantı yolunun henüz uygulanmamış olan bölümünün kısmen yeraltına alınması ile alanın bütünlüğünün bozulmasının da bu noktada önüne geçilir. Alanın florasının yeniden canlandırılmasına yönelik ilk koruluk kurulur. Eşzamanlı olarak yarışma alanının Kuzey ve Güney uçlarını oluşturan ve bölge florasının yoğun olarak hissedildiği orman alanları da koruma altına alınarak yerinde koruma çalışmaları başlar.

Ekolojik Akupunktur 1b

Ömerli havzası kapsamındaki ve alan içerisindeki derelerin koruma bantları, sanayi ve kaçak konut gibi yapılaşmalardan arındırılarak bölge florasının yeniden canlandırılmasına engel teşkil edecek olan kirlenmelerin durdurulması gerçekleştirilir. Bu "Ekolojik Akupunktur" ekolojik yaşam başlamadan önce alan üzerinde önemli bir baskı oluşturan bölgenin tedavisine yöneliktir. Floranın geliştirilmesine yönelik ikinci koruluk da bu aşamada kurulur.

Ekolojik Akupunktur 2a

Maltepe düğüm noktasından alana ana yaklaşımı sağlayacak olan batı girişindeki su kaynaklarının çevresinde yer alan ve doğal kaynakları ciddi biçimde tehdit eden konut yapılaşmasının organik tarım alanlarına dönüşümü başlatılarak tedavi ve güçlendirme gerçekleştirilir. Alan içerisinde korumanın yanı sıra ekolojik yaşam döngüsü de bu aşamada başlar.

Ekolojik Akupunktur 2b

Orman alanlarının yerinde koruması çalışmaları, arazi kullanımı analizlerinde boş alan olarak görülen bölgelerin, flora için uygun orman alanları olarak geliştirilmesi çalışmalarının başlaması ile karşı baskıya yönelik "Ekolojik Akupunktur"

tur" a dönüşür. Artık bölge parkı, rant tabanlı baskı karşısında sadece direnle değil, karşı baskı ile de cevap vermektedir.

Ekolojik Akupunktur 3

Bölge parkı kapsamındaki eğitim yapıları ekolojik yaşam hakkını da araştırma, bilinçlendirme ve eğitim merkezine dönüştürülür. Floranın geliştirilmesi amaçlı, doğal yaşamın birey ile etkileşimini güçlendiren, botanik parkı, arboretum, fidanlıklar, seraların da desteği ile kent ölçeğine yayılacak olan ekolojik yaşamın bilimsel ve akademik döngüsü de bu "Ekolojik Akupunktur" ile hayat bulur.

Ekolojik Akupunktur 4

Bölge parkı içerisinde başlamış olan ekolojik yaşamın kent ölçeğine de taşınması "Ekolojik Konut" dönüşüm projesinin de uygulamaya geçmesi ile başlamış olur. Alanın kuzeyinde kalan ve alanı tehdit eden plansız konut yerleşimi pilot bölge olarak ele alınarak dönüşüm projesi bu noktada gerçekleştirilir. Bu aşamadan sonra yarışma alanının kendisi de kent ölçeğinde bir "Ekolojik Akupunktur" dur.

Ekolojik Akupunktur "n"

Ekolojik kente dönüşümün Anadolu yakasındaki en önemli ve kapsamlı alanını oluşturan Maltepe-Ömerli ekolojik bölge parkının gelişimi ekolojik bilinçlendirmeye yönelik bir çıkış noktası teşkil etmiştir. Bu kapsamda Avrupa yakasında, Büyük Çekmece, Küçük Çekmece, Haliç ve Sarıyer, Anadolu yakasında ise proje alanını dışında, Üsküdar, Tuzla, Kartal bölge parkları olmak üzere İstanbul ölçeğinde sekiz bölgede ekolojik yaşama dönüşüm projeleri başlatılarak bu anlayış İstanbul ölçeğine yayılmaktadır.

Alt Projeler

Alt Proje - A: Floranın yeniden canlandırılması

Strateji: Yerinde koruma ve 'Ekolojik Akupunktur' ile floranın geliştirilmesi; koruluklar oluşturularak bitki örtülerinin güçlendirilmesi; sürdürülebilir ekonomik döngünün organik pazar ve tarım, kiralık seralar ve fidanlıklar ile desteklenmesi; botanik park ve eğitim yapılarının dönüşümü ile oluşturulan araştırma merkezi ile bölgenin florasının araştırılması ve geliştirilmesi stratejileri benimsenmiştir. Bu stratejiler kapsamında, bölgedeki campnula lyrata, circium polycephalum, onosma bracteosum, ballota nigra, verbascum lasianthum, dianthus cibrarius, colchicum chaledonicum, trifolium pachycalyx gibi endemik bitki türlerinin ve İstanbul ile özdeşleşmiş bir diğer bitki olan lalenin seralarda yetiştirilerek alandaki korularda, yeşil alanlarda ve İstanbul'un diğer parklarında koruma altına alınması ve geliştirilmesi düşünülmüştür. Bölgede bulunan ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan erica manipuliflora, calluna vulgaris, erica arborea türü fundalıkların da seralar ve fidanlıklarda yetiştirilerek önerilen koruluk alanlar ve kentin diğer alanlarında geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca oluşturulan gölet çevreleri ve özellikle alandaki diğer doğal bentlerin etrafında bakımının kolay ve köklerinin güçlü olması nedeniyle erozyonu önleyici etkisi bulunan yonca türü bitkilerin geliştirilmesi planlanmıştır. Oluşturulan seralarda, bölgedeki bitki ve ağaç türlerinden başka eğitim amaçlı farklı bitki ve ağaç türlerinin yetiştirilmesi de düşünülmüştür. Pek çok kişinin meyvelerini tanıdığı fakat kendisini görmediği muz ve hurma ağacı gibi türlerin ağaç seraları ve ayrıca arboretumların oluşturularak çeşitli bitki türlerinin tanıtılması öngörülmüştür.

Alt Proje -B: Orman alanının korunması ve geliştirilmesi

Strateji: Bölge parkının, yarışma alanı içinde ve dışında kalan, İstanbul'un ekolojik yapısı açısından büyük önem taşıyan orman alanlarının yerinde korunması ve çevre alanlara genişletilerek

Mim., Gözde Törezen-Pey. Mim., Pınar özylmaz-Pey. Mim., Adnan Aytuğlu-Öğrenci, Aydağlı İpek-Pey. Mim.,
Danışmanlar: Serpil Öztekin Erdem-Pey. Mim., Doğukan Abacı-Pey. Mim.



Metropol Bahçesi Fikri

Bellek ve tarih birbirine sıkı sıkıya bağlı iki kavramdır. Bellek tarihe var olur. Tarih nasıl yapıların fiziksel formuyla öne çıkarıyorsa, bellek de mimarlığın soyut metafizik görünüşleriyle insanlığın başlıca sembolleri arasında bağlantı kurar. Böylece bellek, tasarımın ve sanatın tüm formlarını evrenselleştirir. Belleğin kapsamına giren arazideki veya kentsel çevre içindeki veriler, geleneksel yada evrensel sembolleri animsatan formlar oluşturur. Tarihine baktığımızda İstanbul, 700 yıllık Osmanlı İmparatorluğu ile diğer uygarlıkların başkenti olmuş ve Uygarlıklar kenti olarak anılmaktadır. İstanbul Kentinin 2010 Avrupa Kültür Başkenti olma yolunda kolektif imajlara ihtiyacı vardır. Bu nedenle bir zaman köprüsü kurularak geçmişin anılarını, geleceğe umut olarak taşımada zaman-mekan kavramı ile anlatımını bulan yer-anı-kimlik birlikteliğinin rekreasyon alanında bu anlamda tanımlanması önemlidir. Bu bağlamda Osmanlı Bahçesi kurgusunun günümüzdeki çağdaş yorumu ile Metropol Bahçesine dönüştürülmesi amaçlanmıştır. Osmanlı'da bahçeciliğin bir bilim dalı ve sanat olarak görülmesi, oldukça eski tarihlere dayanır. Bu eskiliğin hicri 900(1495) tarihinden daha geçmiş zamanlara uzanıp gittiği tahmin edilmektedir. Bahçe konusundaki bilgilere ışık tutan en önemli belgeler minyatürlerdir. Bu eserlerden, Osmanlı bahçesinin ana kurgusu, dünyevi mekanda bir cennet köşesi oluşturma, Süs'ten ziyade; mantık, faydaya ve işlevselliğe önem verildiği görülmektedir.

Osmanlı Bahçesinde,

- Ana giriş Meydan olarak düzenlenir. Meydan olarak düzenlenen bu alandan iç bahçeye ve mekanlara dağılım sağlanır.
- Dış bahçe, çayır ve koruluktan oluşur.
- İç bahçe avlulardan ibarettir. Avlular I Avlu(Alay Meydanı), II Avlu(Divan Meydanı), III Avlu(Enderin Avlusu) ve IV Avlu(Sofa-i Hümayun)'dan oluşur.
- Suyun anlamı ve önemi büyüktür, su fiskeye ve kaskatlı havuzlar olarak tasarlanmıştır.

Metropol Bahçesinde,

- Meydanlı girişlerden girilir ve parkın iç mekanlarına ulaşılır.
- Dış bahçe, masif ağaçlık dokusundan oluşur.
- İç bahçe, rekreasyon avlularından oluşmaktadır. Avlular, I Avlu(Karşılaşma Meydanı), II Avlu(Kültür Avlusu, kapalı mekan aktiviteleri), III Avlu(Forum, açık mekan aktiviteleri), IV Avlu(Çocuk Oyun alanı, kulübü ve tiyatrosu)
- Su, arazinin doğal kotunu dolduran(170m münhanisi), gölet, şelale, adalar, köprüler ve derelerden oluşmaktadır.

Genel Yaklaşım

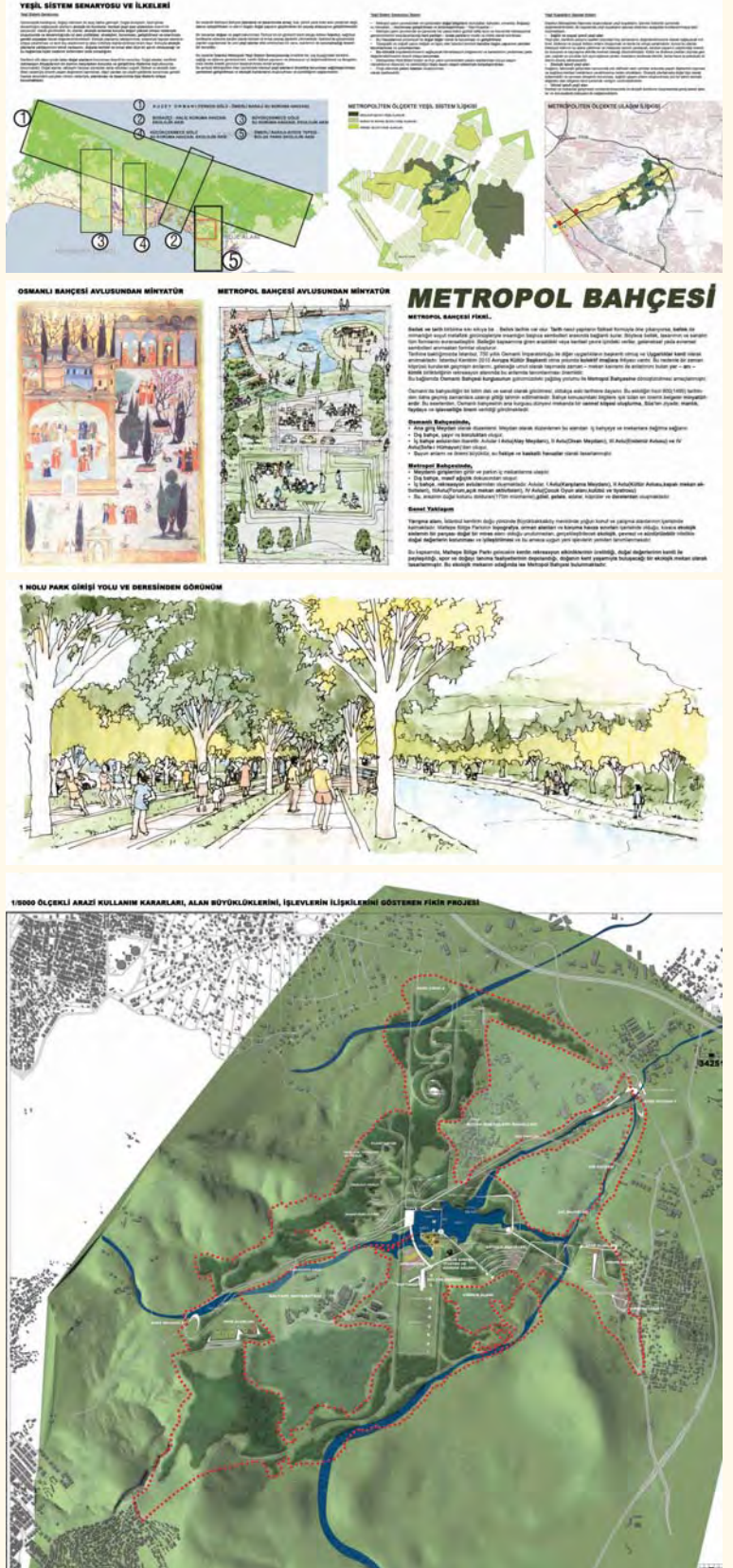
Yarışma alanı, İstanbul kentinin doğu yönünde Büyükbakkalköy mevkinde yoğun konut ve çalışma alanlarının içerisinde kalmaktadır. Maltepe Bölge Parkının topografya, orman alanları ve koruma havza sınırları içerisinde olduğu, kısaca ekolojik sistemin bir parçası doğal bir miras alanı olduğu unutulmadan, gerçekleştirilecek ekolojik, çevreci ve sürdürülebilir nitelikte doğal değerlerin korunması ve iyileştirilmesi ve bu amaca uygun yeni işlevlerin yeniden tanımlanmasıdır. Bu kapsamda, Maltepe Bölge Parkı gelecekte kentin rekreasyon etkinliklerinin üretildiği, doğal değerlerinin kentli ile paylaşıldığı, spor ve doğayı tanıma faaliyetlerinin depolandığı, doğanın kent yaşamıyla buluşacağı bir ekolojik mekan olarak tasarlanmıştır. Bu ekolojik mekan odağında ise Metropol Bahçesi bulunmaktadır.

Amaçlar

Maltepe Bölge Parkının temel stratejisi; doğanın korunması yanında doğanın yaşanması ve kullanılmasına olanak veren kentsel yaşam etkinliklerinin ortaya konulmasıdır. Ayrıca bu kurgu içerisinde doğal ortamların olabildiğince geniş tutulması ve büyük ölçüde bozulmuş eko-sistemin ve peyzajın iyileştirilmesi, çevresel ilişkilerini yeniden tanımlamak ve çevreyle bütünleştirmek amaçlanmaktadır.

Maltepe Bölge Parkının;

- Çeşitli karakterde açık ve yarı açık kamu mekanları yaratarak, doğayı kent yaşamına sokmak ve bu alanlarda canlı bir toplumsal ortam, kısaca ekolojik kaliteyi yaratmak.
- Türk bahçe kültürü kavramı ile dinlenme, eğlence ve rekreasyon geleneksel ihtiyaçlarının yeniden tanımlamak ve sosyal-kültürel bir odak noktasına dönüştürmek.



reyle bütünleştirilmesi gerekmektedir. Bu amaca erişebilmek için alana yönelik şu hedefler ve araçlar belirlenmiştir. Geliştirme stratejisi, planlama araçlarının zaman ve mekan içinde eşgüdümü olarak kullanımı ile olanaklıdır. Stratejide, etkiyi yaratacak olan başlıca planlama araçları erişilebilirliğin artırılması ve odak noktalarındaki tasarımlarla planlama alanı çevresinde dönüşüm daha hızlı, sağlıklı ve istenilen nitelikte gerçekleştirilmesi sağlayacaktır. Alan içerisinde son derece karmaşık ve yoğunlukla bir bölge parkıyla uyumayan kullanımların bulunduğu gözlemlenmiştir. İyi bir fiziki planlama ve tasarım bu kent parçasının nitelikli bir parka dönüşmesi için yeterli değildir.

Fiziksel önlemlere ek olarak;

Gelişimin öngörülen hız ve disiplin altında oluşmasını denetleyecek bir yönetimin olması,

Yaratılan fiziksel önlemleri destekleyerek sermayenin harekete geçmesini kolaylaştıracak bir yatırım ve finansman modeli ile kamulaştırma etaplamaına uygun bir tasarımın oluşturulması,

Alanın bakım ve işletmesi için işletme modelinin ortaya konulmasıdır.

Yönetim ve Örgütlenme Modeli

Uygulama projelerinin denetlenmesi ve onayı, gelişmelerin istenilen hız ve disiplin içinde gerçekleşmesinin denetimi, gerekli altyapı olanakların yaratılarak mülkiyet dönüşümünün (kamulaştırmanın; Belediyece yapılmakta olan kentsel dönüşüm projelerinden hisse verilmesi veya başka bir bölgedeki arsalarla takası ile yapılmalıdır. Yoksa kısıtlı kaynaklarla kamusal bir hizmet yapan Belediye, kamulaştırma ile projenin altından kalkamaz. Bu da projenin bütünlüğüne zarar verir.) denetim altında tutularak gereğinde müdahale edilmesi, kaynak akışının düzenlenmesi ve

izlenmesi, yapımcı-geliştirici veya pazarlamacı şirketlerin kurulması belediyenin denetiminde halkın katılımıyla gerçekleştirilmek zorundadır.

Yatırım ve Finansman Modeli

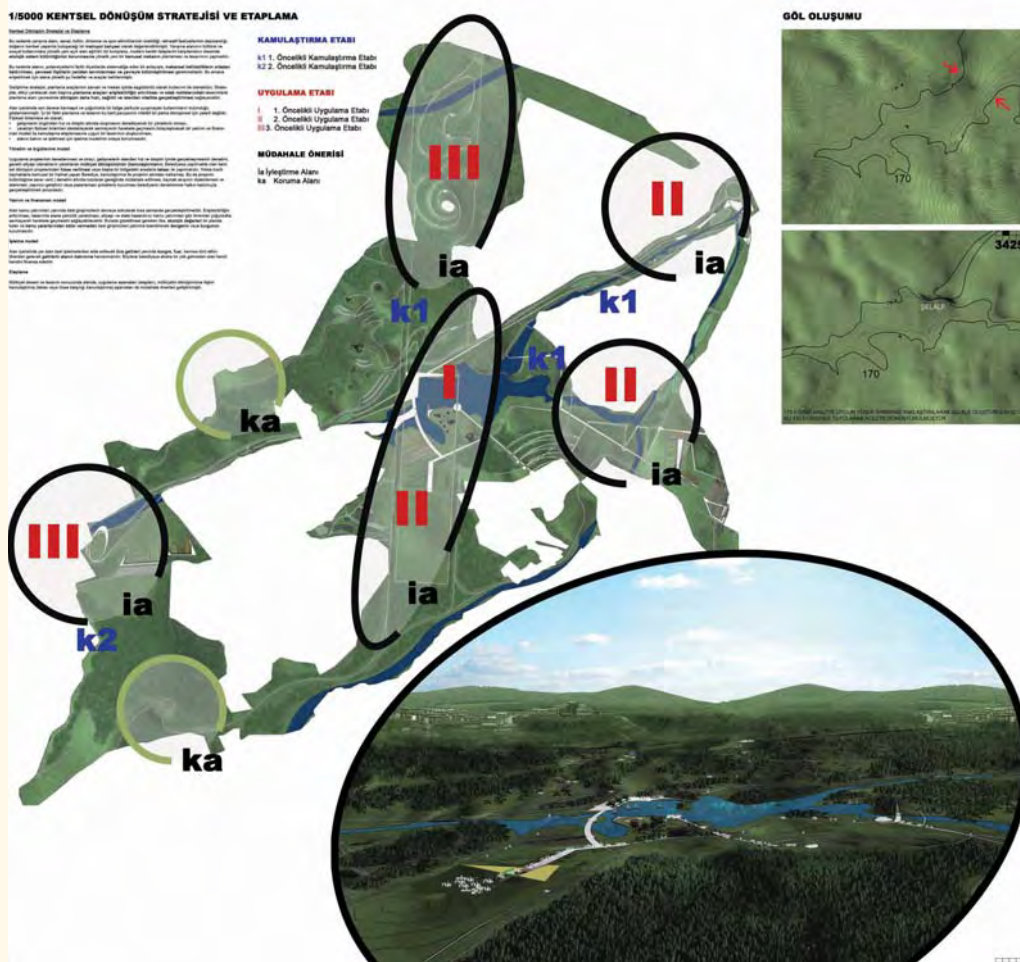
Alan kamu yatırımları yanında özel girişimcilerin devreye sokularak kısa zamanda gerçekleştirilmelidir. Erişilebilirliğin artırılması, tasarımla alana çekicilik yaratılması, altyapı ve statü kazandırıcı kamu yatırımları gibi önlemler yoğunlukla sermayenin harekete geçmesini sağlayabilecektir. Burada gözetilmesi gereken ilke, ekolojik değerleri ön planda tutan ve kamu yararlarından ödün vermeden özel girişimcileri yatırıma özendirecek dengenin veya kurgunun kurulmasıdır.

İşletme Modeli

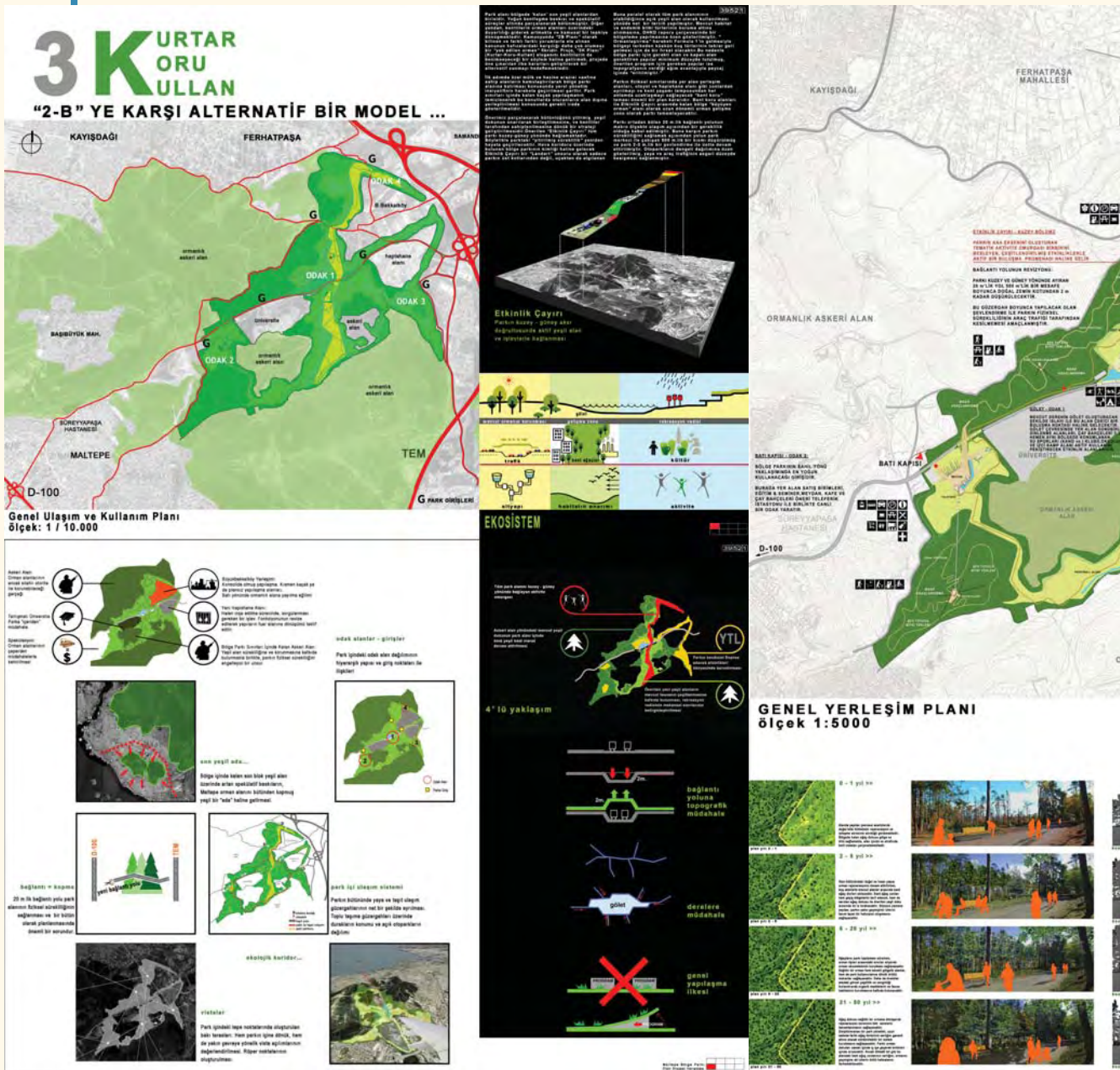
Alan içerisinde yer alan özel işletmelerden elde edilecek kira gelirleri yanında kongre, fuar, kermes türü etkinliklerden gelecek gelirlerin alanın bakımına harcanmalıdır. Böylece belediyeye ekstra bir yük gelmeden alan kendi kendini finansa edebilir.

JÜRİ RAPORUNDAN

Projenin temel fikri, yeşil alan sistemine sınırlı müdahale olarak ifade edilmiştir. Buna uygun olarak Metropoli Bahçesi fikri geliştirilmiş, müdahale alanı, oluşturulan gölet çevresindeki açık alan kullanımları ve ölçülü kültür yapıları ile sınırlı tutulmuştur. Böylece alan içinden geçen bağlantı yolu ile tek bölgede ilişki kurulmakta, yolun sürekliliği de sağlanmaktadır. Projenin geliştirdiği dönüşüm stratejileri de olumlu bulunmuştur. Projenin tasarım diline bir yenilik getirmemesi ise eleştirilmiştir. Bu proje 5/2 oy çokluğu ile 3. ÖDÜLE değer bulunmuştur.

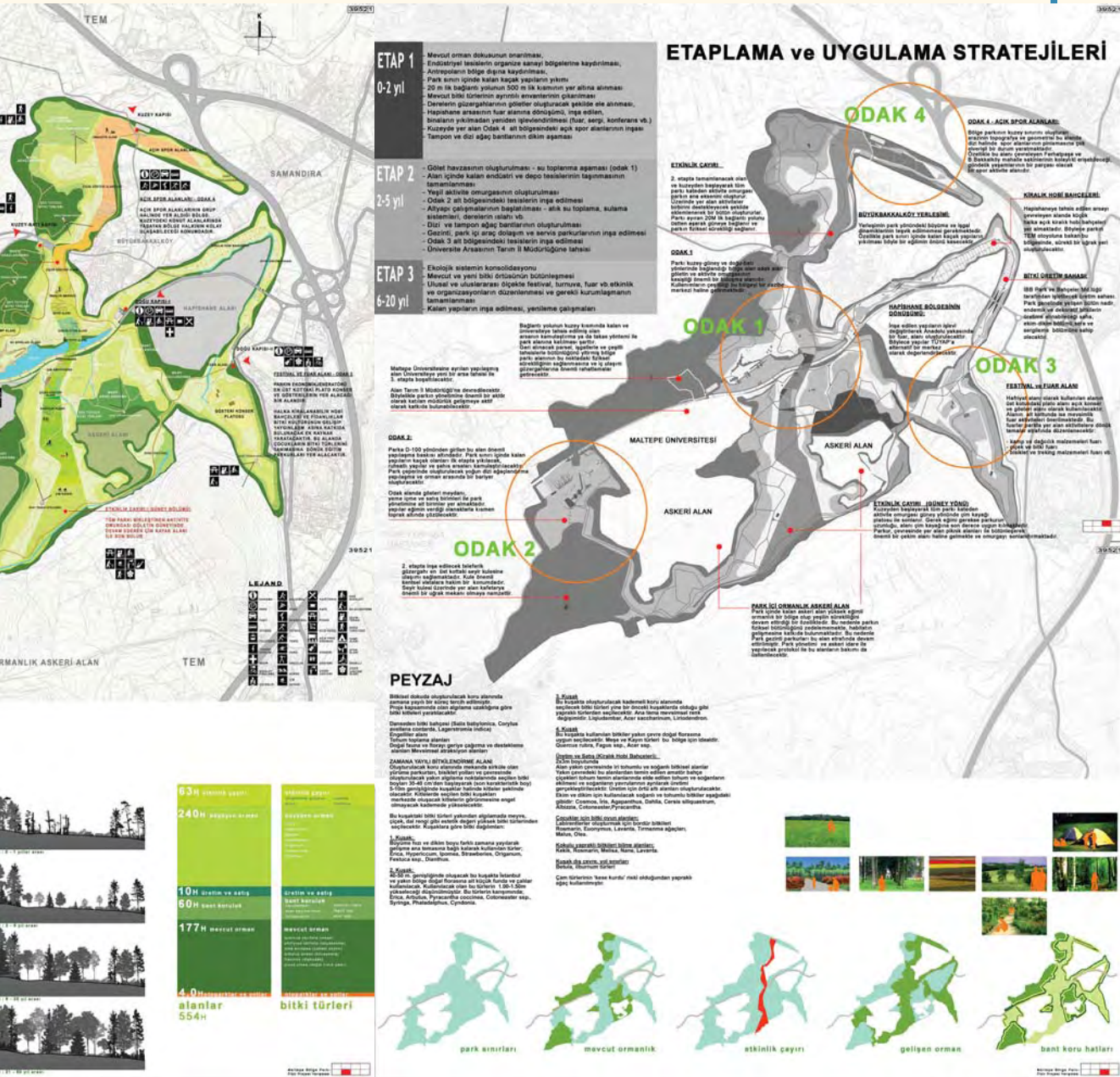


Danışmanlar: Emel AKDERE-Pey. Mim., Derya AKDERE-Jeodezi Fotogrametri Müh.



Park alanı bölgede ‘kalan’ son yeşil alanlardan birisidir. Yoğun kentleşme baskısı ve spekülatif süreçler altında parçalanarak bölünmüştür. Diğer yandan, kentlilerin orman alanları üzerindeki duyarlılığı giderek artmakta ve bir tepkiye dönüşmektedir. Kamuoyunda “2B Planı” olarak bilinen ve farklı farklı yorumlarla ele alınan kanunun hafızalardaki karşılığı daha çok olumsuz bir “yok edilen orman” fikridir. “3K Planı” (Kurtarma-Koruma-Kullanma) sloganını geliştirerek bir alternatif getirmeyi hedeflemektedir. İlk adımda özel mülk ve hazine arazisi vasfına sahip alanların kamulaştırılarak bölge parkı alanına katılması konusunda yerel yönetim inisiyatifini hareketle geçirilmesi şarttır. Park sınırları içinde kalan kaçak yapılaşmanın alan dışına kaydırılması konusunda gerekli irade gösterilmelidir. Önerimiz parçalanarak bütünlüğünü yitirmiş

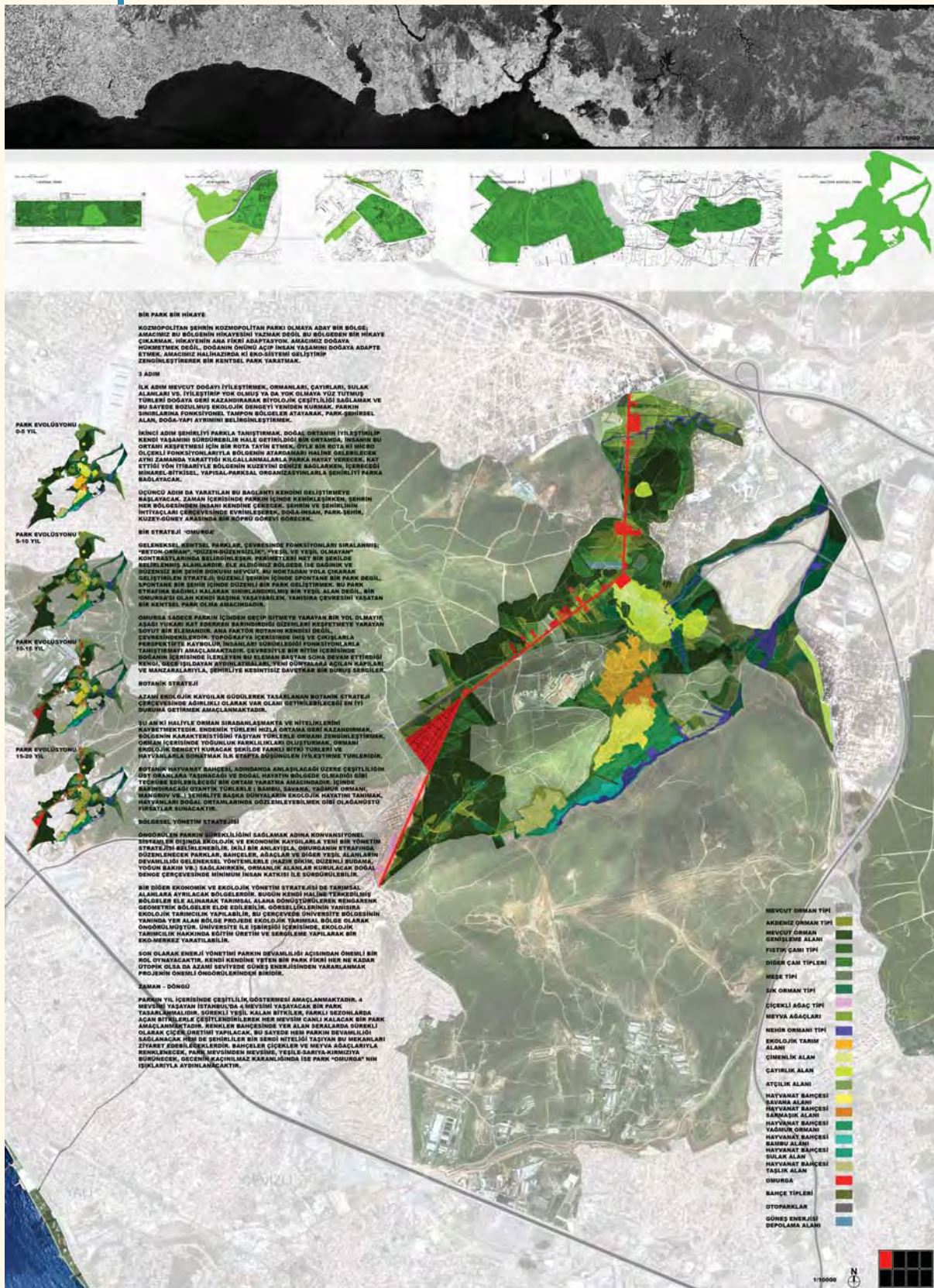
yeşil dokunun onarılarak birleştirilmesine, ve kentliler tarafından sahiplenilmesine dönük bir strateji geliştirilmesidir. Önerilen "Etkinlik Çayırı" tüm parkı kuzey-güney yönünde bağlayacak, "yitirilmiş süreklilik" yeniden hayata geçirecektir. Hava koridoru üzerinde bulunan bölge parkının kimliği haline gelecek Etkinlik Çayırı bir Landart unsuru olarak üstten algılanan bir "iz" haline gelecektir. Buna paralel olarak tüm park alanının olabildiğince açık yeşil alan olarak kullanılması yönünde net bir tercih yapılmıştır. Mevcut habitat ve endemik bitki türlerinin koruma altına alınması, DHKD raporu çerçevesinde bir bölgeleme yapılmasına özen gösterilmiştir. "Ormanlaşturma" hareketi Formula 1'in gelmesiyle bölgeyi terkeden küskün kuş türlerinin tekrar geri gelmesi için de bir fırsat olacaktır. Bu nedenle bölge parkı için gerekli olan ve ka-

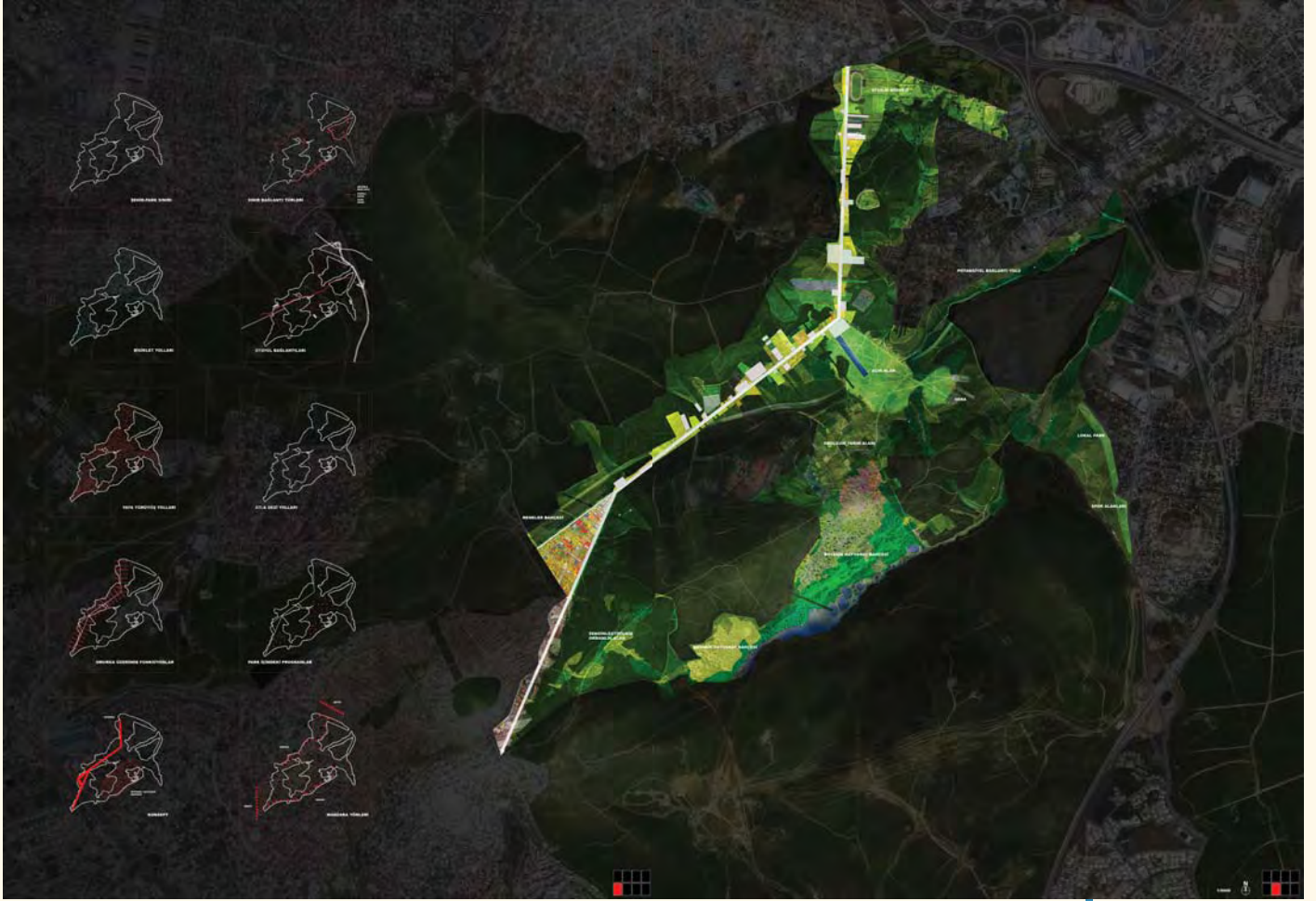


palı alan gerektiren yapılar minimum düzeyde tutulmuş, önerilen program için gereken yapılar ise topografyanın verdiği eğim avantajıyla peyzaj içinde "eritilmiştir". Parkın fiziksel sınırlarında yer alan yerleşim alanları, otoyol ve haphane alanı gibi zonlardan ayrılmayı ve kent yaşamı temposundan her anlamda uzaklaşmayı sağlayacak "bant koru" teması önemli bir plan kararıdır. Bant kuru alanları ile etkinlik çayırı arasında kalan bölge "büyüyen orman" alanı olarak uzun dönemli orman gelişme zonu olarak parkı tamamlayacaktır. Parkı ortadan bölen 20 m.'lik bağlantı yolunun makro ölçekte ulaşım açısından bir gereklilik olduğu kabul edilmiştir. Buna karşın parkın sürekliliğini sağlamak açısından yolun park merkezi ile çıkışın 500 m.'lik bir kısmı düşürülmüş ve park 2-3 m.'lik bir şevlendirme ile üstte devam ettirilmiştir.

JÜRİ RAPORUNDAN

Üst ölçek yerleşme kararlarının, sınırlayıcıların ve fırsatların olumlu yorumlanması, çevre bağlantılarının 6 noktadan kademeli olarak kurulması ve 4 birbirinden farklı, işlevlerle donatılmış, odak alanların belirlenmesi, alan bütünlüğünün sağlanması için kuzey/güney doğrultusunda taşıttan arındırılmış çeşitlilik ve renklilikte bir etkinlik alanının (çayır) düzenlenmesi, projenin olumlu yönleridir. Bölgeyi 2 parçaya bölen karayolunun yer yer zemin altına alınması, tüm alanı çeşitli yönlere izleme olanağı veren gözlem alanlarının düzenlenmesi, servis ve donatı alanlarının bu noktalardan karşılanabilmesi için öneriler yapılmış olması da olumlu olarak nitelendirilmiştir. Buna karşılık etkinlik alanı içinde önerilen işlevler arası ilişkilerdeki olumsuzluklar, yaya-taşıtlı ulaşılabilirliğindeki belirsizlikler, giriş noktalarında önerilen yapısal ve çevresel birimlerdeki başarısızlıklar eleştirilmiştir. Bu proje 5/2 oy çokluğu ile 1. MANSİYONA değer bulunmuştur.





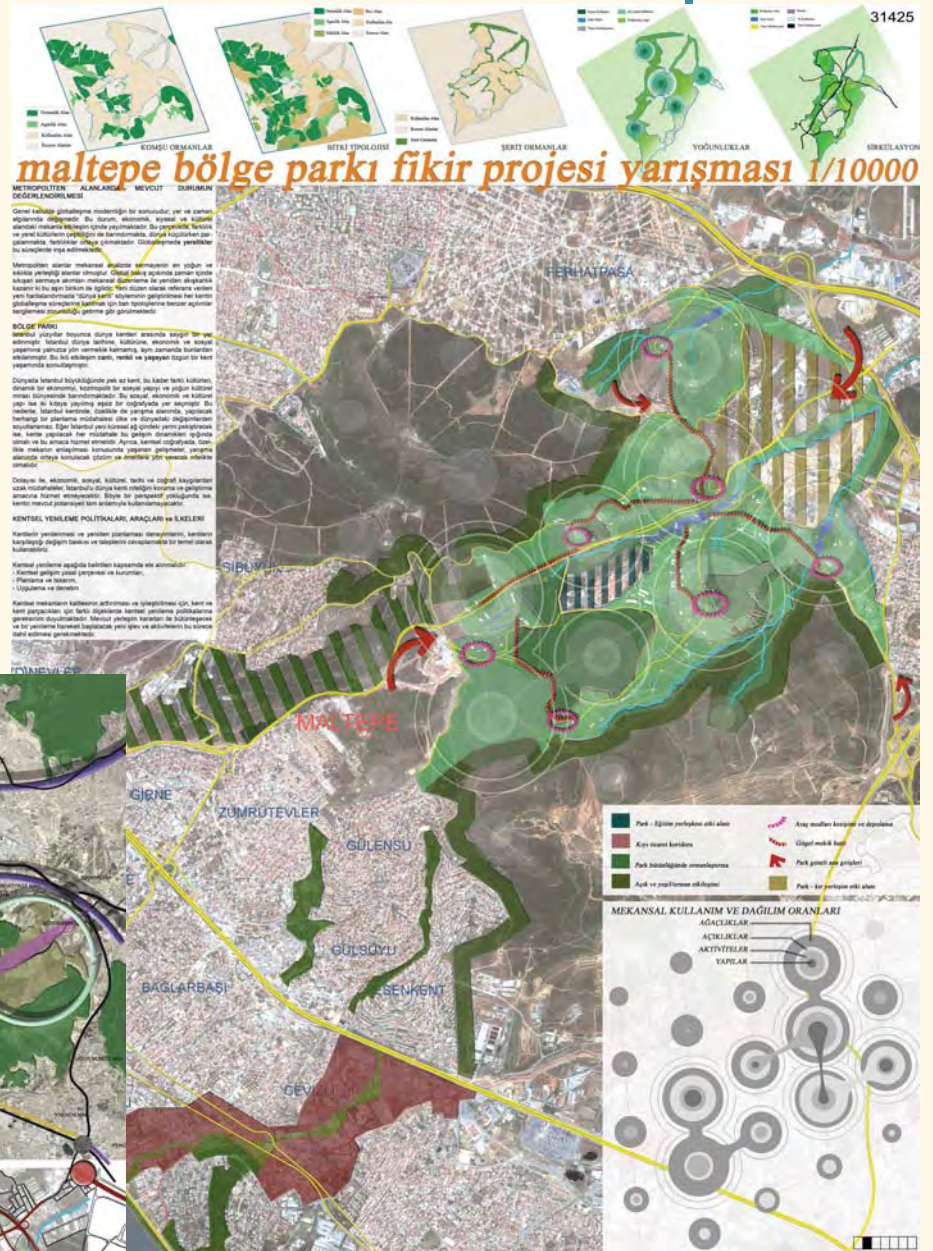
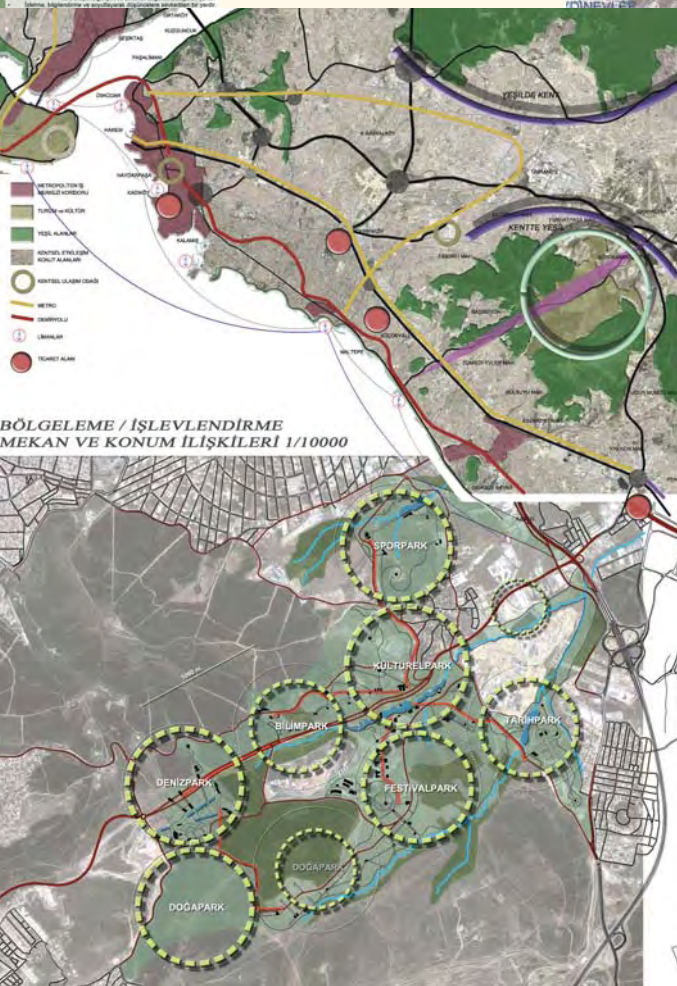
JÜRİ RAPORUNDAN

Bu projenin en belirgin özelliği oluşturulan doğrusal omurga ve bunun sonucunda alanın diğer parçalarının serbest bırakılmasıdır. Omurganın çevresinde önerilen işlevlerin zaman içinde gelişebilecek bir esnekliğe sahip olması ve bunun için oluşturulan araştırma matrisi ve tasarım dili de başarılı bulunmuştur. Buna karşın, omurganın başlangıç ve bitiş noktalarındaki belirsizlik, araç ulaşımının net olarak konulmaması eleştirilmiştir.

Bu proje 4/3 oy çokluğu ile 2. MANSİYONA değer bulunmuştur.



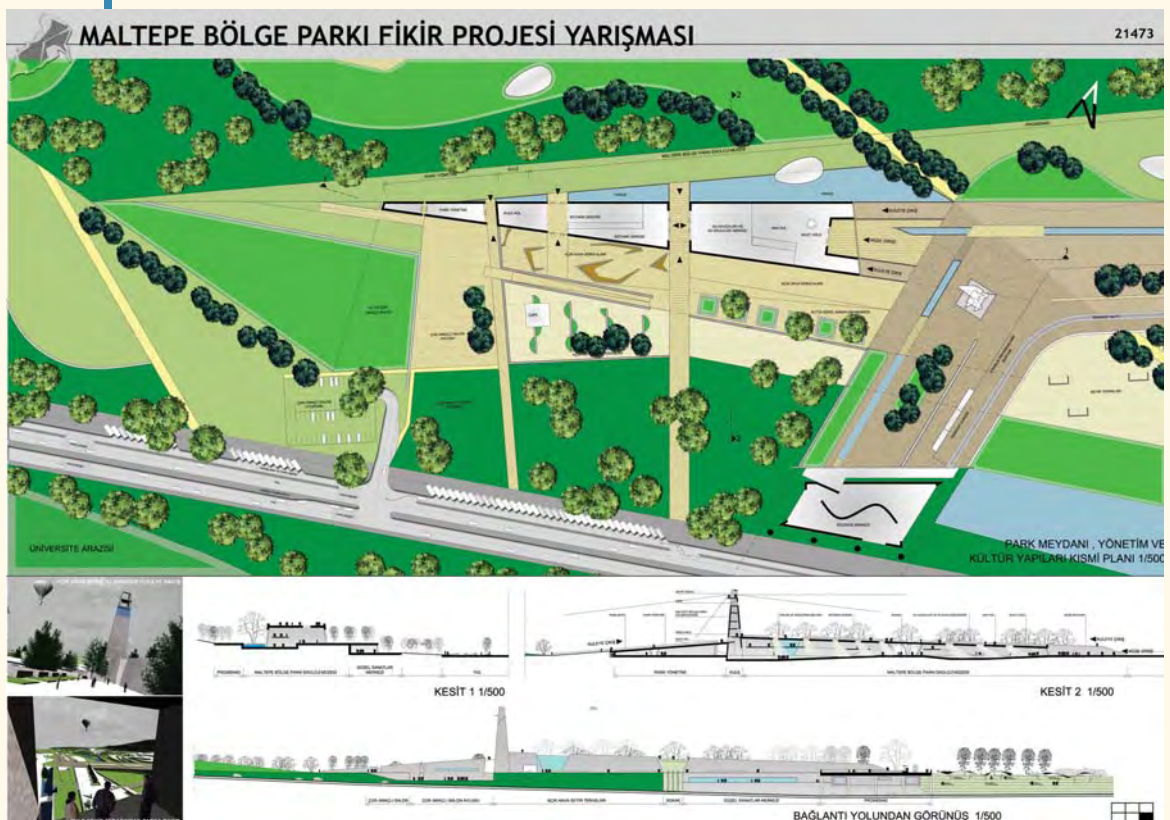
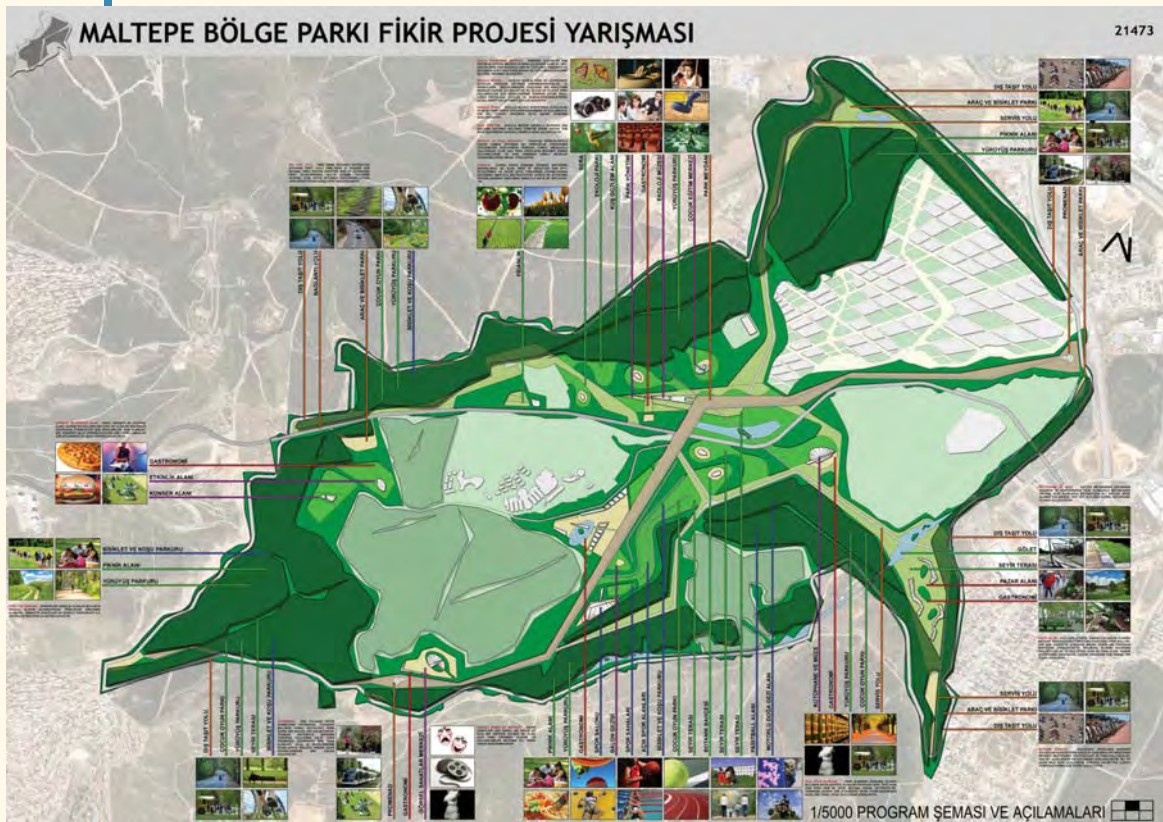




Su damlacıklarından yola çıkarak kimlikte havza ile kıyı arasında bağlantı kurma, alt bölgeler geliştirme, çevre ile işlevsel ve görsel bütünleşme arayışı, alan verilerinin (sosyal, ekolojik dolaşım gibi) genel planlama yaklaşımı içinde ele alınışı bu projenin olumlu özellikleridir.

121

Yardımcılar: Kemal Savaş-Y. Mim., Zeynep Kutlu-Mim.



Alan Analizi

Maltepe Bölge Parkı arazisi İstanbul'un Anadolu yakasının en geniş yapılaşmamış yeşil alanlarından biridir. Park alanının, kuze-yinden geçen TEM yolu ve güneyinden geçen D-100 yolunun arasında kalması, bu alanın iki çevre yolu boyunca gelişmekte olan yapılaşmanın içinde kalmasına sebep olmuştur. Bu çevresel yapılaşma, genelde niteliksiz kentsel örnekler göstermekle beraber yayılmacı ve kontrolsüz bir karaktere sahip olmasından dolayı yarışma alanı için de ciddi bir yapılaşma tehdidi oluşturmaktadır. Negatif olarak tanımlanabilecek bu etkene rağmen yakın çevre, park alanı içerisinde oluşacak olan yeni sosyal ve kültürel hayatın birinci dereceden kullanıcısı olarak da görülebilir. Bu yakın bölge alanlarına ek olarak sahil bandında, D-100 yolunun güneyinde kalan bölgesel alt merkezler ve yarışması yeni sonuçlanan "Kartal Sanayi Bölgesi Merkezi İş Alanları" da bu park alanının potansiyel kullanıcıları arasında görülmelidir. Tüm bu bölgelere ek olarak TEM ve D-100 çevreyolu bağlantılarıyla park alanının hinterlandı daha da genişleyerek doğu-batı hattında tüm kenti değişik ölçeklerde kapsayabilme olanağına sahiptir. Bu geniş hinterland, park içinde olası programlarla donatılmış ortak sosyal alanların oluşturulmasına ve yakın çevre kent sakinleri ile diğer kent kullanıcılarının buluşmalarına olasılık sağlayabilecek bir noktadadır.

Planlama Stratejisi

Yarışma alanının yukarıda da tariflenmiş olan özellikleri gözönüne alındığında, ilk etapta alanın içinde bulunduğu olası çevresel yapılaşma tehditlerden yola çıkılmıştır. Dolayısıyla, projenin öncelikli probleminin parkın olası yapılaşma tehdidinden koruması olarak öngörülmekte ve bunun sağlanabilmesi için arazinin yaşayan bir parka dönüştürülmesi gerektiğine inanılmaktadır. Bu sebepten, aktif korumacılık anlayışıyla projeye yaklaşılarak doğru programlanmış yaşayan bir alanın, olduğu gibi tutarak korumaya çalışmaktan daha etkin bir sonuç vereceği düşünülmüştür. Bu yaklaşımın, hem yeşil alanın korunmasına, hem de sunacağı yeni işlevlerle çevre yerleşimleri için yeni bir sosyal donatı alanı olarak yaşamasına imkan vereceği düşünülmüştür. Park alanı, tarifiyen sınırı ve müdahale edilebilen alanları açısından bakıldığında parçalı bir karaktere sahip olduğu görülmektedir. Bu bölünmüşlüğü bir tasarım girdisi olarak almak, bütünlüğünü korumaya çalıştığımız bu alan için hayati görünmektedir. Bu sebeple, bütünlleştirici bir üst ölçek müdahale tavrı ortaya konmuş ve yarışma arazisi, içindeki tüm boşluklarla beraber bir bütün olarak algılanarak dış çeperin içinde kalan, müdahale imkanı olan ya da olmayan tüm alanları bölge parkının yaşayan bir elemanı olarak algılamıştır. Bu yaklaşım, parkın yakın çevresiyle ve kente entegrasyonunu güçlü kılmak imkanı vermiştir. Bu şekilde parkın kente örülmesinin mümkün olabileceği düşünüldüğü gibi park alanını da tarifi bir sınır içinde kendi başına yaşayan kapalı bir alan fikrinden öte bir noktaya taşınacağı düşünülmüştür. Park, bu noktada kentin ve kent yaşantısının bir uzantısı olarak devam edebilmeli ve böylece hem çeperinin dışında kalan alanların hem de çeperinin içinde kalan diğer kullanım alanlarının açıldığı bir kent parçası olmalıdır.

Kentsel Yeşil Cephe

Araziyi korumanın ilk fiziksel adımı olarak, alanın doğal eşikleri olan güneydoğu hattındaki dere koruma bandı ile kuzeybatı ve güneydoğu hatlarında bulunan nitelikli ağaç örtüsü iyileştirilerek ve geliştirilerek arazinin tüm çeperi boyunca devam eden bir kentsel yeşil cepheye dönüştürülmüştür. Bu yeşil cephe bazı kesişim noktalarında boşluklar vererek açık sosyal mekanlar oluşturmaktadır. Bu boşluklar haricinde de tüm yeşil cephe yarı geçirgen bir çeper olarak çalışmakta ve çevredeki sosyal yaşam ile park içindeki yaşamı değişen ölçeklerde sürekli olarak birbirine entegre etmektedir.

Program

Fiziksel tavrıları takip eden park içi işlevlere yönelik kararlar aktif korumanın sağlanması için parkın tasarımında önemli bir girdi oluşturmaktadır. Park yaşantısında; gece-gündüz, hafta-içi-hafta-sonu, sabah-akşam gibi farklı zamanlarda kullanıcı akışının ve

amacının değişken olduğu düşünüldüğünde, park yaşamının sürekli kılınması için işlevlerin bütünü olarak nitelendirilebilecek bir programın yazılması gerekmektedir. Kentlerimizde parklar çoğunlukla yaya trafiği için geçiş yolu oluşturan ve banklarda mola verilen işlevsiz, kentsellik taşımayan, kent gerilimlerini ve eksikliklerini bertaraf edemeyen yeşil alandan ibarettir. Bu noktadan bakıldığında, programsızlık parklarımızın en önemli eksikliği olarak görülmektedir. Ayrıca, kent içinde kalan boş alanlara sıkıştırılmış gibi duran küçük ve tanımsız park alanları kullanmaktan çok görsel bir ilişkiden öteye gidemediğimiz ağaçlık alanlara dönüşmüştür. Bu duruma karşı tavrı olarak bu projede park programına tasarımın bir ögesi olarak yaklaşmıştır. Kentsel yapı stoğu içerisinde karşılanamayan rekreasyon ve sosyal aktivitelerini bir program dahilinde sunmak, parkı bir çekim noktası haline getirmek ve insanların bu alan içinde zamanlarını nitelikli ve kendileri tarafından tasarlayarak geçirmelerini sağlamak projenin önemli bir amacıdır. Bu sebeple park sadece farklı programlara sahip bir açık alan olarak kalmayacak aynı zamanda belli noktalarda program önerileri sunabilen veya kullanıcının isteklerine program şeması üretebilen birimlerle desteklenecektir.

Programın Etkisi

Hazırlanmış olan programın esnek ve dönüşebilir olması farklı kullanıcı profillerini ve farklı kullanım zamanlarını aynı parkta örgütleyecek ve böylece aktivitelerin devamlılığını sağlayarak ilgiyi üzerinde tutmaya devam edecektir. Ayrıca, programın dönüşebilir karakteri, parkın etaplama çalışmalarında gelen talebe, olası istilak problemlerine veya uygulama zorluklarına karşı alternatif üretmek noktasında faydalı olacaktır.

Sosyal ve Kentsel Bütünleşme

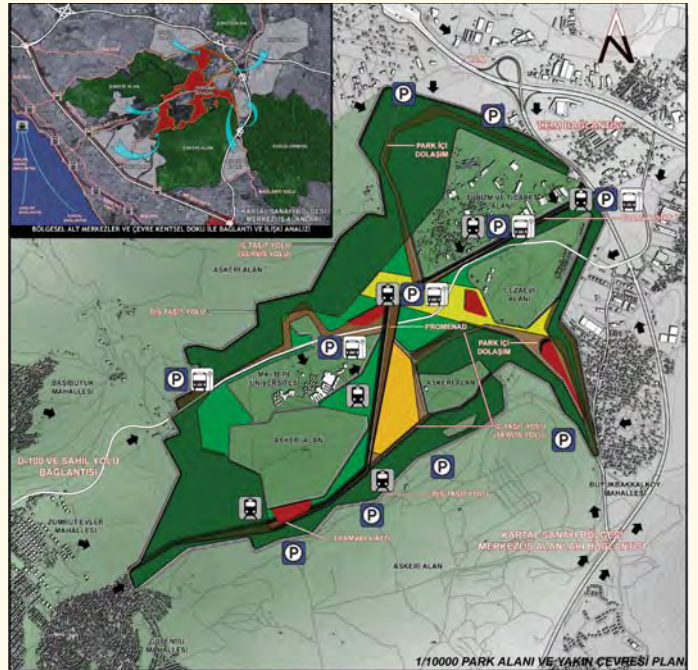
Esnek ve dönüşebilir programı, parkın ayrıca sosyal bir proje olarak çalışmasına da olanak vermektedir. Toplumsal bütünlleştirici olarak da tanımlanabilecek bölge parkı, çevredeki farklı gelir gruplarından ve sosyal kesimlerden insanların bir araya geldiği ortak yaşam alanı haline gelecektir.

Yaşam

Parkın hayata geçirilmesi ile başlayan dönüşüm korkulduğu gibi çevresel faktörlerin parkı işgal ederek yapılaşmasıyla değil tam tersine park merkezinden dışa doğru, parkın çevresinde gelişen kaliteli yaşam alanları oluşumuyla sonuçlanması muhtemeldir. Bu aynı zamanda sosyal kalkınma ve dönüşümü de tetikleyerek daha sağlıklı bir sosyal çevre oluşmasına da olanak verecektir. Sonuç olarak, Maltepe Bölge Parkı, bütüncül bir şekilde programlanarak yaratılan ve kentsel dönüşümü tetikleyecek sosyal bir proje olarak tasarlanmıştır.

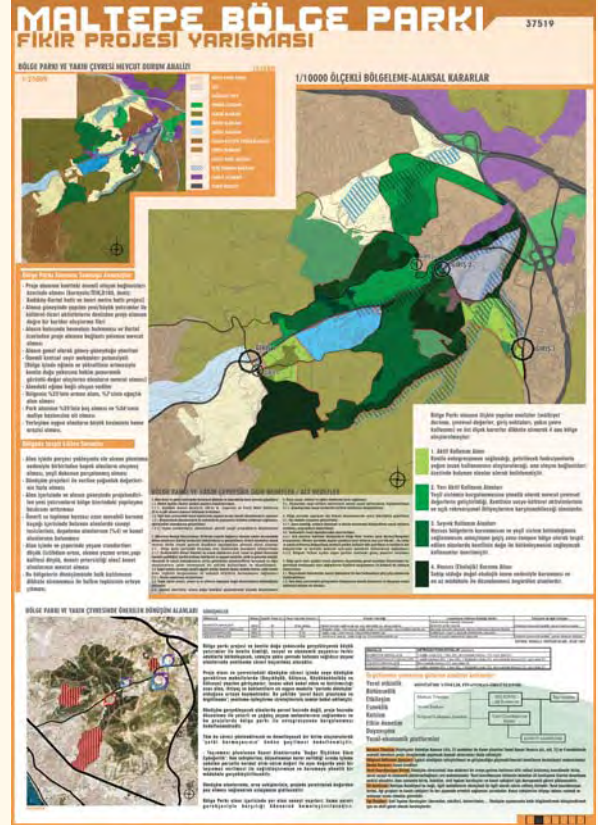
JÜRİ RAPORUNDAN

Yapılan çözümlerler, etaplamalar, işlev çeşitliliği ve işlevler arası ilişkiler olumlu bulunmuştur. Ancak işlev-topografya ilişkisi açısından yer yer olumsuz kullanımlar görülmektedir. Parkın kavranmasına ilişkin ana girişler belirgin değildir. Gezinti yolu olarak önerilen yolun genişliği, topografyada doğayı ezen konumu olumsuz bulunmuştur. Ayrıca parkta önerilen yapıların boyutları doğal ortam içerisinde büyük bulunmuştur. Bu proje 6/1 oy çokluğu ile 4. MANSİYONA değer bulunmuştur.



Ekipbaşı: Mehmet Karaca-Pey. Mim.
Elif Boyacı-Pey. Mim., Fulya Sınacı-Şeh. Plan.

Yardımcılar: Nejat Semerci-Grafik Tasarımcısı, Keykubat Aras-Pey. Mim.,
H.H.Mirac Gül Öğrenci-Çevre Müh., Esra Öztürk-Öğrenci



JÜRİ RAPORUNDAN

Doğa öncelikli tasarım fikri esas alınmış ve bu bağlamda kent ve peyzaj ile olan üst ölçek ilişkiler geniş bir biçimde irdelenmiş ve anlaşılır biçimde ortaya konmuştur. Uzak su kaynakları ve ormanlarla ilişkiler de bu çerçevede düşünülmüştür.

Alan analizleri ve ulaşım ilişkilerine ilişkin bilgiler açık olarak belirtilmiş ancak bu bağlamda tutarlı öneriler yapılamamıştır. Taşıt ve yaya ulaşımında sorun olabilecek önerilen görülmektedir. Planlamanın sosyal yönüne daha önem veren bir bakış getirilmiş, yapı ve kullanımları peyzaj içine parçalar halinde dağıtan bir model önerilmiş, ancak mimari çözümler zayıf kalmış, yapısal alanların doğal çevre ile uyumu sağlanamamış, yollar ve sert zeminler önerilirken topografya dikkate alınmamıştır. Peyzajın oluşturulmasında da kitle-boşluk ilişkileri ve işlevlerin ayrımına yönelik bitkilendirme yaklaşımı görülmemektedir. Bu proje oy birliği ile 5. MANSİYONA değer bulunmuştur.



1. Satınalma

MALTEPE BÖLGE PARKI FİKİR PROJESİ YARIŞMASI

Ekipbaşı: Korhan Torcu-Y. Mim.
Ali Akarsu Y.-Mim.

Yardımcı: Begüm Alyemiş-Mim.



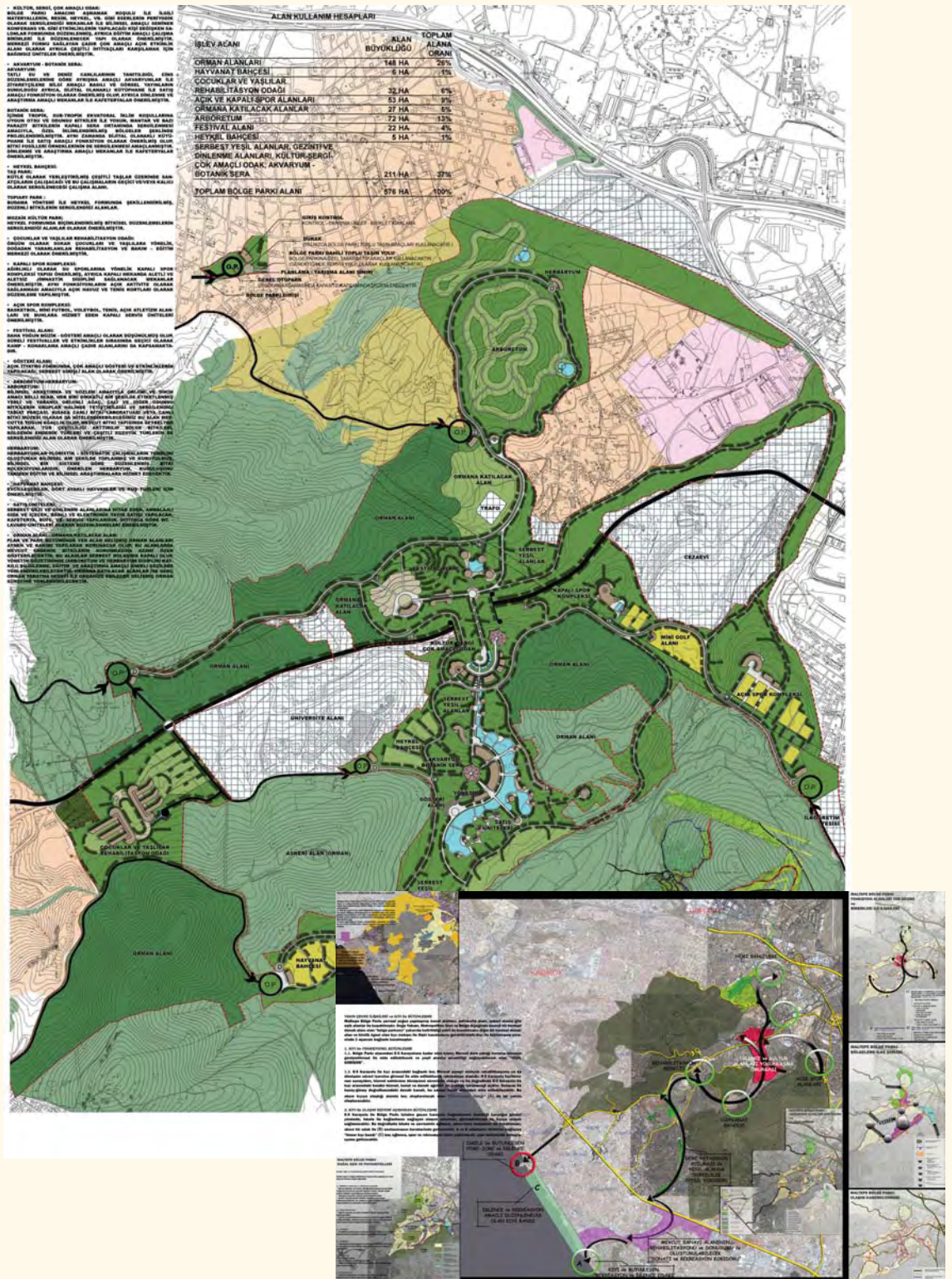
Ekipbaşı: Doç.Dr. Ayhan Usta-Y. Mim.
Prof. Dr. Gülay Usta-Y. Mim., Ali Kemal Şeremet-Mim.

Danışmanlar: Engin Aktaş-Peyz. Y. Mim., Adem Altıntaş-Şeh. Plan.
Yardımcılar: Sıddık Güvende-Öğrenci, Abdullah Çıkrıkçı-Öğrenci,
N. Atakan Palaşoğlu-Öğrenci, Kadir Uyanık-Öğrenci



Ekipbaşı: Hasan Ömer Korman-Mim.
M. Buğra Yeşilyurt-Peyz. Mim., Mert Zaman-Şeh. Pln., Bora
Yeşilyurt-Y.Mim., Kunter Manisa-Y.Mim., Sinan Şenil-Mim.,
Muhammed Eyüp Odacı-Mim.

Danışmanlar: Yrd. Doç. Dr. Ali Kılıç-Y.Mim, Hasan Uzbek-Y. Mim.
Yardımcı: Özancan Özübal



Ekipbaşı: Elçin Kara-Y. Mim.

Ebru Erbaş Gürler-Y. Mim., Nurbın Peker Kahvecioğlu-Y. Mim.,
Hüseyin Kahvecioğlu-Mim.

Yardımcılar: İsmet Güngöre-Mim., Murat Çetin-Mim., Arda Oral
Koçak-Mim.



MALTEPE BÖLGE PARKI FİKİR PROJESİ YARIŞMASI

Sevince Bayrak-Mim., Oral Göktaş-Mim.

